

mediažurnál

zpravodaj Syndikátu novinářů ČR

2-3/2013

Kresba Václav Šipoš

Čeští podnikatelé a média v plynutí času

• Milan Šmíd

Nákup vydavatelského domu Mafra Agrofertem Andreje Babiše budiž příležitostí k ohlédnutí za investicemi českých podnikatelů do českých médií včera i dnes.

Privatizační předehra

Na počátku devadesátých let, v podmínkách nově vznikající tržní ekonomiky, se české banky a český kapitál zajímaly o média hlavně z pohledu okamžitého zisku. O nějakých strategických investicích nemohla být řeč. Média se privatizovala podobně jako ostatní státní

majetek, s tím rozdílem – jak kdysi poznamenal jeden z architektů kuponové privatizace Dušan Tříška – že když byl v roce 1991 přijat tzv. velký privatizační zákon, v médiích už nebylo téměř co privatizovat.

Redakční kolektivy hromadně opouštěly své vydavatele, aby si jejich podnikaví členové

zakládali nové podniky, ve kterých mohli zhodnotit své know-how a značku, se kterou byli dříve spojeni. Zůstávaly jen prázdné skořápky typu Mladá fronta a. s., Vydavatelství Delta apod.

Pokračování na str. 8

Čeští novináři do neklidných časů

Média dnes neprožívají šťastnou dobu. Náklady novin a časopisů klesají a výnosy z inzerce, které již delší dobu tvoří mnohdy rozhodující část příjmů, přinejlepším stagnují. To vše se podepisuje i na podmínkách, v nichž novináři pracují. K tomu přistupuje fenomén internetu, dříve neznámý jev, který v minulých letech zásadně poznamenal oblast tvorby a distribuce hudby a filmů. Větší dostupnost informací na „síti síti“ se potěšitelně projevila ve větším počtu čtenářů, diváků a posluchačů, z nichž však bohužel jen menší část je ochotna za to, co si na internetu přečtou, také zaplatit.

Nejen vydavatelé, ale i novináři musí zvažovat, jak na novou situaci reagovat. Je samozřejmě chvályhodné, že se možnosti publikovat rozšiřují, protože zřídit internetovou stránku nebo blog není nijak zvlášť nákladné. K fungování demokracie a naplnění svobody vyjadřování, získávání a šíření informací to však nestačí. Protože kvalitní zpravodajství a kvalitní rozbor událostí a jejich důsledků jsou nákladné a na současných médiích se tady snahy šetřit projevují neblaze. Jejich vinou se

Česko může vykázt například pozoruhodnou zvláštností, kdy dva celostátní deníky, které vydává stejný vydavatel, Mladá fronta dnes a Lidové noviny, mají personálně a obsahově totožné rubriky zahraničního a sportovního zpravodajství. Nevyhnutelným důsledkem je omezení rozmanitosti nabídky a odlišných úhlů pohledu.

Polarizace společnosti, jejíž symptomy byly patrné při kampani provázející první přímou prezidentskou volbu, se promítá i do médií a stejně jako v minulosti budou v kampani před letošními volbami do Poslanecké sněmovny zesilovat snahy ovlivňovat to, o čem a jak noviny, rozhlas a televize referují. Příznačná byla v tomto ohledu nedávná debata provázející obměnu obsazení moderátorů jedné z klíčových zpravodajsko-analytických relací České televize Události, komentáře.

Při pohledu na vývoj médií v okolních zemích a v Maďarsku zvláště se nelze ubránit dojmu, že novináři a média musí do budoucna počítat s rizikem tlaku těch politiků, kterým není po chuti veřejná kontrola, a to s vědo-

mím, že děličí čáry tady neprocházejí na ose pravice-levice, ale často uvnitř politických stran.

Upozorňovat na snahy omezovat svobodu informací a hájit novináře je důležitým úkolem novinářské organizace a syndikát se již dříve zavázal, že těm svým členům, kteří budou kvůli tomu ohroženi, poskytne právní pomoc. Tady nutno zdůraznit, že svoboda informací a přístup k nim nejsou ani zdaleka tématem jen pro celostátní média, ale často a mnohem více na místní, lokální úrovni. Důkazem je stav řady takzvaných radničních novin.

Všechny výše jmenované jevy a faktory jen zdůrazňují nezastupitelnou roli médií a novinářů ve společnosti a závazek hájit svobodu slova s vědomím, že tuto svobodu nelze oddělit od odpovědnosti za informace, které novináři svým čtenářům, posluchačům a divákům zprostředkovávají. Syndikát novinářů je odhodlán k jednomu i druhému přispět.

Adam Černý

předseda Syndikátu novinářů

Ceník inzerce (platný pro rok 2013)

Obálka 3. a 4. strana (plnobarevný tisk)

celá strana	20 000 Kč
½ strany	12 000 Kč
1/3 strany	8000 Kč
¼ strany	6000 Kč

Vnitřní strana (černá + modrá)

celá strana	17 000 Kč
½ strany	10 000 Kč
1/3 strany	7000 Kč
¼ strany	5000 Kč

V případě potřeby zajistíme grafické zpracování dodaných podkladů.

• • • • • tiráž

• **Mediažurnál**, zpravodaj Syndikátu novinářů ČR. Vydavatel: Syndikát novinářů ČR, Senovážné nám. 23, 110 00 Praha 1; telefon: 224 142 455-6; fax: 224 142 458; e-mail: snrcr@volny.cz; www.syndikat-novinaru.cz; webové stránky Mediažurnálu: www.media-zurnal.cz. Redakční rada: Adam Černý, Ondřej Aust, Jaroslav Veis. Redakce: Jaroslav Veis (šéfredaktor), Zdenko Pavelka. Grafická úprava: Jaroslav Slanec. Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Čajkovského 1511, 738 01 Frýdek-Místek. MK ČR – E6301. Vychází 4x ročně, místo vydání Praha.

• • • • • obsah

Čeští podnikatelé a média v plynutí času (Milan Šmíd)	1
Čeští novináři do neklidných časů (Adam Černý)	2
Valná hromada Syndikátu novinářů ČR	3
Jak média proměnila terorismus (Karel Hvizdala)	7
Dopis: Apologetika nemožného (Naděžda Kalousová)	11
Grémium SN ČR k projevům rasové nenávisi	11
České interview – služba čtenářům, nebo politikům? (Daniel Anýž)	12
Veřejnoprávní vysílání v USA... (Lukáš Pfauser)	14
Česko-Slovenské Novinářské ceně za humornou kresbu jsou tři roky (Ivan Hanousek) ..	16
Za Hanou Junovou (Ivana Šuláková)	18
Jindra Suk zemřel aneb Několik vět o statečnosti (Vladimír Brabec)	18
Čeští fotoreportéři – Karel Cudlín	19

Kresba
Václav Šipoš

Valná hromada Syndikátu novinářů ČR

**Zápis
z valné hromady Syndikátu novinářů ČR
konané dne 14. června 2013**

1. Úvod, zpráva mandátové komise, schválení jednacího a volebního řádu

Valnou hromadu zahájil předseda SN ČR Adam Černý, který přivítal delegáty, náhradníky i hosty. Seznámil přítomné s programem VH.

K předloženému návrhu jednacího a volebního řádu vznesl Zd. Kučera připomínku, aby kromě omezení délky diskusního příspěvku 5 minutami bylo možné ukončit diskusi pouze v případě, že pro ukončení diskuse bude hlasovat minimálně 2/3 přítomných delegátů. **Jednací a volební řád byl poté s výše uvedenými změnami schválen.**

Mandátová komise konstatuje, že z 50 zvolených delegátů je přítomno, dle prezenční listiny, 43 delegátů + 5 řádně zvolených náhradníků. Valná hromada je tedy usnášeníschopná.

Předsedajícím valné hromady byl zvolen dosavadní předseda Syndikátu Adam Černý, zapisovatelem vedoucí kanceláře Ivo Kostihá.

Volební komise byla zvolena ve složení: kol. Haid, Kuchařová a Zd. Kučera.

Návrhová komise byla zvolena ve složení: kol. Fiala, Masopust a Vidiševská.

2. Zpráva o činnosti SN ČR od poslední VH

Zprávu o činnosti syndikátu od poslední VH přednesl předseda SN Adam Černý.

Základní úkol tj. zvýšit prestiž syndikátu a přitáhnout nové členy zvláště ze silné střední generace, se ne vždy a zcela daří. Naopak za úspěch lze považovat grantovou politiku syndikátu, díky níž se daří podporovat řadu zajímavých projektů a aktivit. Podařilo se také zlepšit úroveň Mediažurnálu, který navíc získal i elektronickou podobu. Syndikát se tři roky za sebou podílel na zorganizování čs.-britského kolokvia, na které se navíc podařilo sehnat finanční prostředky od sponzorů. Tradičně dobře funguje Komise pro etiku při SN ČR. Klub fotoreportérů zřídil expozici fotografií v Muzeu fotografie v Jindřichově Hradci. Tuto expozici tvoří fotografie z archívu Klubu fotoreportérů a vznikla za výrazného přispění grantu od SN. Její další trvalé umístění se snaží zajistit vedení Klubu fotoreportérů.

V Plzni se podařilo založit nové regionální sdružení. Syndikát se každoročně podílí na organizaci i financování novinářské soutěže Média na pomoc památkám a soutěže středoskolských časopisů.

Syndikát se pravidelně vyjadřuje k aktuálním událostem, předseda syndikátu opakovaně vystoupil v televizi k otázkám médií a vztahu médií a politiky. Podnětné informace

poskytla tisková konference, na které byly prezentovány výsledky průzkumu sledujícího vznik stereotypů v médiích při referování o Romech. Syndikát poskytl prostory Presscentra pro výuku FSV v době, kdy katedra žurnalistiky nemohla po explozi zemního plynu používat učebny v budově na Smetanově nábřeží.

Hospodaření syndikátu je dlouhodobě stabilizované, rozpočet je vyrovnaný a hospodařením v minulých letech je vytvořena poměrně značná finanční rezerva. Kromě toho se blíží k úspěšnému zakončení soudní spor se státem o náhradu škody za domy na Vínohradské, kde již probíhá závěrečná fáze této kauzy. S ohledem na tuto vyhlídku je možno uvažovat o zřízení sociálního fondu, finančně by mohla být posílena i činnost klubů a regionů.

Diskuse k přednesené zprávě:

Kol. Brůžek, předseda KVN: Podle názoru KVN jsou úpravy stanov nedostatečné a pouze kosmetické. Dnešní době a potřebám neodpovídá zejména definice novináře. Syndikát novinářů by se měl stát odborovou organizací, aby mohl lépe hájit zájmy novinářů.

Kol. Beránek: Jak může odborová organizace hájit zájmy volných novinářů, kteří nejsou v pracovní-právním vztahu? Na toto téma se již mnohokrát v minulosti vedla diskuse a jejím výsledkem vždy bylo konstatování, že o přeměnu na odborovou organizaci nemáme zájem. Syndikát novinářů nemůže být profesním sdružením a odborovou organizací současně. Kromě toho Unie vydavatelů odmítala vždy jednat o čemkoliv, co by bylo nad rámec zákona práce.

Kol. Masopust: Vývoj šel kupředu. Většina novinářů dnes je nucena pracovat jako OSVČ a zájmy těchto novinářů musí hájit odborová organizace.

Kol. Šuláková: Odbory nevyřeší naše problémy. V ostravském rozhlase máme troje odbory a naše problémy neřeší a nevyřeší. Na druhé straně nic nebrání našim členům do odborů vstoupit.

Kol. Černý upozornil na existenci Odborového svazu novinářů (OSN), který sídlí na stejné adrese jako SN a řada našich členů, zejména z KVN, jsou jeho členy. Novinářům, kteří chtějí vstoupit do odborů, nic nebrání, aby do OSN vstoupili. Namísto je však otázka, čeho OSN doposud dosáhl? Jaké jsou jeho výsledky práce? V minulosti jsme ve spolupráci s AK Mikš & Suk řešili problém se stanovami OSN, kde byl odkaz na SN ČR a syndikát proto požadoval, aby OSN sporné pasáže, které zamžovaly jasnou hranici mezi syndikátem a OSN, ze svých stanov vypustil. Musí být zcela jasné, kdo je SN ČR a že s OSN nemá nic společného tak, aby nemohl být SN s OSN jakkoliv zaměňován.

Kol. Brůžek v reakci poznamenal, že OSN už své stanovы upravil.

Kol. Zeman: Role novináře, jeho postavení a vůbec otázka, kdo je vlastně a kdo už není novinář, je vzhledem k nynějšímu vývoji zvláště v nových elektronických médiích obtížně definovatelná. Toto je jeden z dlouhodobých úkolů syndikátu novinářů.

Návrhová komise zaznamená návrh KVN na transformaci syndikátu na odborovou organizaci do návrhu usnesení.

Uprostřed čtoucí Jindřich Beránek.

Poté předseda SN informoval o stížnosti některých členů KVN na poměry, které v poslední době panují v KVN, a jejich žádosti o možnost vystoupit na VH. Poté kol. Razimová-Kučerová přečetla prohlášení 6 členů KVN informující o nedemokratických a diskriminačních poměrech v KVN.

Na vystoupení kol. Razimové-Kučerové reagoval kol. Masopust. Její vystoupení je zmatečné a smyšlené. Je to tvrzení proti tvrzení, pozvánky posíláme. Dále vysvětloval rozdíly mezi členskou evidencí SN a evidencí členů, kterou si vede klub.

Kol. Beránek: Každý člen musí hlásit veškeré změny při placení příspěvků. V této souvislosti připomněl obdobný příklad z minulosti, kdy se pražská regionální organizace snažila automaticky získat všechny v Praze působící novináře a tím získat vliv na rozhodování v syndikátu a dostat se tak i k penězům.

Kol. Šuláková: Skutečnosti, které uvedla kol. Razimová-Kučerová, jsou natolik závažné a alarmující, že by se situací a poměry, které vládnu v KVN, měl rozhodně zabývat nejbližší ŘV. Takové jevy, jako je šikana a porušování demokratických principů, do naší organizace nepatří. Pokud jde o členskou evidenci, tak by měl přece každý člen uvést a dále pak průběžně aktualizovat, ve kterém klubu či regionálním sdružení by chtěl být, kde chce volit a kam chce zasílat příspěvek na činnost. Je zarážející, že v syndikátu, a to dokonce i mezi delegáty, jsou lidé, kteří profesi novináře již nevykonávají a měli si už dávno požádat o mimořádné členství.

Kol. Razimová-Kučerová: reagovala na námitku kol. Masopusta. Nejde o tvrzení proti tvrzení. Prohlášení podepsalo několik členů KVN.

Kol. Zeman: Souhlasí s kol. Šulákovou a navrhuje dát do usnesení, aby se ŘV situací a poměry v KVN zabýval.

Kol. Zd. Kučera a Fiala hovořili o úbytku členské základny, což je nejen alarmující, ale svědčí to i o tom, že se syndikátu nedaří za-

Zleva Ivo Kostih, Adam Černý, Miloš Šenkýř.

ujmout a oslovit novináře. K dotazu kol. Černého, kolik nových členů přibýlo v KVN, odpověděl předseda KVN, že tyto údaje nemá k dispozici.

K dotazu, kolik vlastně činil úbytek členů, sdělil vedoucí kanceláře, že se domnívá, že v loňském roce to bylo zhruba 50 až 60 členů, ale rozhodně to nebylo uváděných 30 %. Na toto pak reagoval kol. Zd. Kučera, který upřesnil, že meziroční úbytek nebyl 50 členů, ale přesně 141 členů.

3. Zpráva o hospodaření SN ČR

Předseda kontrolní skupiny komentoval zprávu o hospodaření, kterou obdrželi delegáti mailem společně s pozvánkou na VH. Hospodaření se za poslední roky dostalo na solidní úroveň. Na rozdíl od doby, kdy byl syndikát několik měsíců před bankrotem, je dnes hospodaření stabilizované, rozpočet je každoročně vyrovnaný. Toto je způsobeno výraznou úsporou nákladů po přestěhování z Pařížské ulice, kde jenom za elektřinu jsme platili více,

než činí nájemné v současných prostorách. Kromě toho se výrazně zvýšily i výnosy, a to zejména poté, co po snížení základního jmění Českomoravského novináře bylo na účet syndikátu převedeno z ČMN 25 mil. Kč, které se poté použily na odkoupení dalšího majetkového podílu v budovách na Senovážném náměstí. Poté předseda KOS okomentoval ty nákladové a výnosové položky, kde docházelo k výrazným změnám proti rozpočtu nebo proti skutečnosti předchozích let.

V závěru kol. Beránek rovněž zmínil úbytek členů, který se projevuje v příjmech z členských příspěvků. O 1/3 například poklesl příjem nových členů. Úbytek členů potom dokumentoval na příkladu KNPJ, kde se stav členů snížil o polovinu.

Poté ředitel ČMN a. s. hovořil o aktuálním stavu likvidace ČMN. Odkázal na materiál Likvidační program, který delegáti obdrželi a kde je popsán průběh a očekávaný výsledek likvidace a v úvodní části jsou popsány i kroky, které likvidaci předcházely se zaměřením na způsob a výsledek zpeněžení majetku (Hrádek, Roztěž a mobilář). Kromě toho rozdělil delegátům stručný přehled o finančních tocích v ČMN od roku 2005, kdy bylo účetnictví naposledy podrobena auditu. Očekávaný výsledek likvidace ČMN je zhruba 9 mil. Kč, 25 mil. Kč již bylo na SN převedeno při snížení zákl. jmění v roce 2005. Likvidace bude ukončena k 31. 12. t. r. Současně vysvětlil, jak při zpeněžení majetku vzniká účetní ztráta, kdy se proti dosažené prodejní ceně-tržbám účtuje účetní hodnota majetku. Takto vzniklá účetní ztráta se tedy objevuje v důsledku metodiky účtování při prodeji majetku a nikoliv důsledkem špatného hospodaření.

Kol. Zd. Kučera a Masopust poté podrobili hospodaření ČMN kritice, zejména pokud jde o dosahovanou ztrátu, která měla být dle jejich názoru pro představenstvo důvodem pro

prohlášení konkurzu. Ve zprávě pak postrádají údaje o majetku syndikátu a stavu na účtech.

Na dotaz kol. Zd. Kučery, kdo vlastně je v dozorčí radě ČMN, odpověděl kol. Černý a kol. Beránek.

Valná hromada poté schválila návrh KVN, aby nově zvolený ŘV prověřil a popsal hospodaření ČMN.

4. Zpráva o činnosti Komise pro etiku

Zprávu obdrželi delegáti společně s pozvánkou na VH. V následné diskusi vyjádřil kol. Beránek názor, že členové KPE by se měli více účastnit diskusí a akcí, které se konají na téma novinářské etiky.

Řada delegátů se pak vyjadřovala k problému tzv. radničních listů a definice toho, kdo vlastně je a není novinář.

Kol. Černý omluvil předsedkyni KPE z nepřítomnosti na dnešní VH a poté uvedl, že KPE sice nemá náležitá pravomoci, ale plní svoji roli při kultivaci mediální sféry, protože naprostá většina médií na podněty a dotazy KPE reaguje. Kol. Černý v této souvislosti připomněl, že každé noviny dnes mají nějakého konkrétního vlastníka a že řada novin pak vlastně „prodává“ své čtenáře reklamním agenturám. Novinář by však měl být odpovědný především svým čtenářům.

Valná hromada poté Zprávu o činnosti KPE schválila.

Luďa Razimová-Kučerová.

5. Návrh nových stanov SN ČR

Kol. Šenkýř informoval o poslední verzi návrhu stanov, výsledku práce komise pro přípravu nových stanov a o změnách, které byly do stanov navrženy. Na konkrétních případech pak dokumentoval, že řada připomínek byla spíše důsledkem nedorozumění. Například pozastavení členství novinářkám na mateřské dovolené není žádným trestem, ale naopak vychází vstřícně jejich individuálním žádostem, aby po dobu mateřské dovolené, když nevykonávají novinářskou práci, nemusely platit členské

příspěvky. Důvodem pro změnu stanov je fakt, že staré se již přežily, a dále pak zejména to, že dnem 1. 1. 2014 nabyde účinnosti nový Občanský zákoník. V návrhu stanov je nově zakotven institut čekatelství, povinnost členů ŘV prokázat finanční bezúhonnost. Valné hromady se budou muset konat každý rok. Regionální sdružení, která dnes mají tzv. odvozenou právní subjektivitu, budou mít postavení pobočných spolků.

V diskusi vyjádřil kol. Fiala názor, že syndikát by nemusel být občanským sdružením a že by bylo lepší se transformovat do obecně prospěšné společnosti, která má právní subjektivitu a může sama žádat o granty.

Kol. Šenkýř odpověděl, že obecně prospěšná společnost má jasné vymezení, je jasně definovaná a my bychom tato kritéria nesplňovali.

Po diskusi bylo pak schváleno, že stanovy budou schváleny VH ještě do konce roku korespondenčním způsobem.

6. Volby do ŘV a KOS

Jednotliví kandidáti se přítomným delegátům krátce představili. Při představování oznámil kol. Brůžek a kol. Hovorková, že svoji kandidaturu stahují.

Poté byly rozdány kandidátní listiny a vyhlášena přestávka k provedení voleb.

7. Diskuse

Kol. Masopust hovořil o důvodech, proč by se měl syndikát transformovat na odborovou organizaci. Pokud nemůže hájit zájmy novinářů a plnit sociální program, přestává mít své opodstatnění. Dnes se stírá rozdíl mezi zaměstnancem a OSVČ a novináři se musí bránit.

Kol. Burda hovořil o práci a plánech Středočeského regionálního sdružení. Středočeši nemají problém s tím, že by se k nim nehlásili mladí lidé. Letos Středočeši otevřeli ateliér, kam si zvu zajímavé hosty. Na činnost nám stačí peníze, které dostáváme od syndikátu podle počtu členů, o granty jsme nežádali ani žádat nebudeme. Pokud jde o transformaci SN na odborovou organizaci, tyto názory jsou u Středočechů v menšině.

Kol. Štěpáník varoval před překotnými a unáhlenými změnami.

Kol. Zouzalík rovněž hovořil o odborové problematice a o kolektivním vyjednávání. Vzhledem k tomu, že většinu tisku vlastní nadnárodní monopoly, bylo by při případném sporu a jednání se zaměstnavateli záhodno se obrátit s žádostí o podporu na zahraniční kolegy.

Kol. Hucková upozornila, že před případným rozhodnutím o přeměně syndikátu na odborovou organizaci bude nutná podrobná analýza, která jasně ukáže na případná rizika této změny a hlavně odpoví na otázku „co nám to přinese“.

Kol. Brůžek navrhuje vytvořit pracovní skupinu, která se bude problematikou přeměny SN na odborovou organizaci zabývat.

Kol. Fiala vyslovil přání, aby SN fungoval podobně jako např. Hospodářská komora, Advokátní komora nebo Lékařská komora.

Kol. Černý v odpovědi na diskusní příspěvek kol. Fialy odpověděl, že srovnání syndikátu s Hospodářskou komorou, Lékařskou či Advokátní komorou pokulhává. Postavení novinářů je, bohužel, dnes zcela jiné, než postavení, životní úroveň a prestiž podnikatelů, lékařů a advokátů.

8. Zpráva volební komise

Kol. Zd. Kučera seznámil přítomné se zprávou volební komise o výsledku voleb do ŘV a KOS.

Do nového Řídícího výboru SN ČR byli zvoleni, podle počtu obdržovaných hlasů:

1. Adam Černý (43 hlasů)
2. Miloš Šenkýř (39 hlasů)
3. Václav Fiala (38 hlasů)
4. František Kučera (38 hlasů)
5. Jana Holoubková (37 hlasů)
6. Rudolf Zeman (36 hlasů)
7. Jaroslav Paclík (35 hlasů)
8. Aleš Holub (34 hlasů)
9. Martyna Radlowska-Obrusnik (34 hlasů)
10. Petr Burda (33 hlasů)
11. Naďa Mihalovičová (32 hlasů)
12. Barbora Osvaldová (32 hlasů)
13. Arita Hucková (31 hlasů)
14. Ivana Šuláková (31 hlasů)
15. Martin Fořt (30 hlasů)
16. Marina Hužvárová (29 hlasů)
17. Stanislav Prchal (28 hlasů)
18. Libor Kalina (26 hlasů)
19. Jaroslav Štěpáník (26 hlasů)
20. Jaroslav Bobek (25 hlasů)
21. Jana Bubeníková (25 hlasů)
22. Dalibor Chvátal (25 hlasů)
23. Jan Mervart (25 hlasů)

24. Jan Kliment (24 hlasů)
25. Zdenko Pavelka (24 hlasů)

Náhradníky ŘV byli schváleni:

26. Eva Ženišková (21 hlasů)
27. Jaroslav Šonka (15 hlasů)
28. Zdeněk Kučera (9 hlasů)
29. Eva Kotarbová (8 hlasů)

Bylo vydáno 47 volebních listin, odevzdáno 45 platných listin.

Do Kontrolní skupiny byli zvoleni:

1. Jindřich Beránek (36 hlasů)
2. Jan Chmelíček (30 hlasů)
3. Anna Vidiševská (27 hlasů)

Náhradníci:

4. Marek Zouzalík (14 hlasů)
5. Petr Masopust (8 hlasů)
6. Rudolf Chaloupka (8 hlasů)

Bylo vydáno 47 volebních listin, odevzdáno 45 platných listin.

9. Návrh na usnesení z VH

Návrhová komise předložila návrh usnesení z VH, které bylo poté přijato.

USNESENÍ VALNÉ HROMADY SN ČR konané dne 14. června 2013

Valná hromada schvaluje:

1. Zprávu o činnosti SN od poslední VH
2. Zprávu o hospodaření SN
3. Zprávu o činnosti KPE

Valná hromada pověřuje:

1. Řídící výbor, aby se zabýval prověřením registrace a evidence členů a situací v KVN.
2. Řídící výbor, aby prověřil a popsal situaci ve společnosti Českomoravský novinář, včetně hospodaření
3. Řídící výbor, aby vytvořil pracovní skupinu, která posoudí případnou možnost změny SN ČR na odborovou organizaci včetně z toho vyplývajících důsledků.

Valná hromada

1. Doporučuje ŘV dopracovat stanovy o připomínky členů a předložit je na podzim 2013 valné hromadě ke korespondenčnímu hlasování.

2. Bere na vědomí zprávu volební komise o zvolení nového řídicího výboru a kontrolní skupiny.

3. Doporučuje, aby členové nově zvoleného ŘV předložili čestné prohlášení o finanční bezúhonnosti, které v případě nutnosti doloží příslušnými doklady (bezdlužnost FÚ).

Po skončení Valné hromady se krátce sešel Řídící výbor a zvolil vedení SN:

Adam Černý – předseda
místopředsedové – Jaroslav Bobek, Jana Holoubková, Ivana Šuláková

Foto Aleš Holub

Jak média proměnila terorismus

● Karel Hvížďala

Pokusme se nejprve přesněji definovat pojem terorismus a zařadit ho do širšího kontextu. Historici tvrdí: Terorismus, ač se někdy zdá, že jde o nový fenomén, je ve skutečnosti jen jednou z fází násilné evoluce (de facto antievoluce), která vede boj s civilisty za účelem zničení jejich vůle podporovat vůdce nebo politiku, jež vykonavatelům násilí nevyhovuje. Za násilnou antievoluci je možné považovat i každou diktaturu, která zabraňuje přirozenému výběru, jako byl například třídní boj minulého režimu namířený proti přirozeným elitám demokratické společnosti. Násilné evoluce jsou staré jako lidstvo samo. I muslimský terorismus má kořeny již ve středověku, kdy se od šitů odštěpila tajná organizace asasínů, v překladu úkladných vrahů. Její příslušníci se věnovali svaté práci: aby se dostali do náboženské extáze, kouřili hašiš a pak vraždili křesťany.

Teprve v XXI. století, za George W. Bushe, po útoku na Spojené státy dne 11. září 2001, se ustálil mezi stratégy pojem teroristická válka a přestalo se s teroristy zacházet jako se zločinci či mafiánskými a drogovými bossy. Tehdy poprvé převládlo přesvědčení, že proti válce vedené teroristy lze úspěšně bojovat pouze vojenskými akcemi, protože i teroristé jsou dobře organizováni, vycvičení a představují polovojenské jednotky, které operují v civilu. Rozvoj elektronických médií ale terorismus začíná zásadně měnit. Pokusím se to ukázat na posledních čtyřech teroristických útocích ve Frankfurtu, Bostonu, Londýně a Paříži.

Atentátník Arid Uka, který 2. března 2011 na frankfurtském letišti zabil dva americké vojáky a dva vážně zranil, byl kosovský Albánc. S výkřikem Allahu akbar, Bůh je veliký, vytáhl pistoli a začal střílet na neozbrojené vojáky, kteří nastupovali do autobusu. Při vyšetřování vyšlo najevo, že jako návod k tomuto činu mu posloužil videoklip na YouTube, na kterém viděl záběry, jak američtí vojáci znásilňují muslimské ženy. V soudní síni se ukázalo, že se jednalo o úryvky z amerického hraného filmu *Redacted*, který byl natočen na základě skutečné události v Muhmúdiji. A byl to opět internet, na kterém se pod pseudonymem Abu Reyyan atentátník zapojil do diskusí s jinými muslimy. Na základě právě těchto debat došel k závěru, že jeho bratři a sestry vedou permanentní válku se Spojenými státy, a rozhodl se do ní aktivně vstoupit.

Atentátníci, kteří zaútočili na účastníky a diváky mezinárodního maratónu v Bostonu 15. dubna 2013, byli bratři Tamerlan Carnajev a mladší Džochar z jihoruského Dagestánu. Při útoku zabili tři lidi a 264 lidí zranili.

První z útočníků při pronásledování zahynul a druhý byl zatčen. Jeden byl boxerem a miloval Borata a druhý byl premiantem ve škole. Na Džocharově webové stránce byly odkazy na videa bojovníků v syrské občanské válce, na islamistické internetové stránky i na weby, vyzývající k nezávislosti Čečenska, odkud jejich rodina pochází, na Rusku. Džocharův bratr Tamerlan si na internetu stěžoval, že se v USA necítí doma: „Nemám tady jediného přítele, nerozumím jim.“ Byl velmi zbožný, přestal pít alkohol a kouřit, protože mu to prý Bůh zakázal. K atentátu použili bratři tlakové hrnce naplněné trhavinami, kuličkami z ložisek a hřebíky. Návod našli na internetu. Podle posledních informací z FBI, jde o radikály „samouky“ bez vazeb na nějaká organizovaná teroristická uskupení. Pomohli jim jen přátelé.

A 22. května 2013 zase zaútočili v Londýně ve čtvrti Woolwich poblíž kasáren dva Britové nigerijského původu na anglického vojáka: Nejprve na něj najeli autem a pak nožem a sekáčkem na maso mu usekli hlavu. Server ITV zveřejnil video, na němž mladý muž tmavé pleti s rukama od krve šermuje sekáčkem na maso a perfektní angličtinou s britským přízvukem křičí: „Přisaháme věčnému Alláhu, že proti vám nikdy nepřestaneme bojovat!“ „Omlouvám se, že to musely vidět ženy. V našich zemích to ale vídají každý den. Nikdy tu nebudete v bezpečí. Svrhněte svou vládu, nezáleží jí na vás,“ řekl jeden z útočníků. Při výslechu zatčení teroristé dodali, že jednali ve jménu islámu a ve snaze pomstít muslimy, které britští vojáci zabíjejí v zahraničí. I tady zazněla slova: Allahu akbar! Když přijela policie, došlo k přestřelce. A opět se v této souvislosti píše, že vrazi v Londýně jsou nebezpeční „vrazi samotáři“ z řad radikálních islamistů, které policie již znala. Přímé vazby na al-Káidu neměli, jen kolem nich zřejmě, jak se v posledních dnech ukazuje, bylo pár stejně smýšlejících jedinců. Zase se hovoří v této souvislosti o radikalizaci obou mužů, ke které došlo při sledování internetových serverů, na nichž islámské skupiny uřezávaly hlavy nepřátelům islámu v Sýrii, Afghánistánu a Iráku. Britská tajná služba o jednom z teroristů a jeho radikálních názorech věděla nejméně tři roky. Michael Adebolajo byl totiž v roce 2010 zatčen v Keni, kde se skupinou lidí chystal překročit hranice a přidat se k somálskému Šabábu.

A ve Francii byl ve středu 29. května 2013 v městečku La Verrière zadržen muž, který v sobotu 25. května 2013 pobodal na krku v Paříži ve čtvrti La Défense vojáka, který byl na hlídce společně s policisty. Dle prvních

zpráv z policie měl tento muž kontakty s kruhy vyznávající radikální islám, ale to se nepotvrdilo. Pravda ale podle policie je, že si před činem odříkával muslimskou modlitbu. Spekuluje se o tom, že útočník mohl být inspirován vraždou v londýnském Woolwichi. Některé záběry s atentátníky, z nichž jeden držel v ruce zakrvavený sekáček na maso, běhají po internetu. Deník *Le Parisien* s odvoláním na policii uvedl, že pravděpodobný útočník byl zhruba třicetiletý vousatý muž severoafrického původu.

Všechny útoky, které jsem popsal, zdá se, mají společného jmenovatele, a tím je nejspíš nespokojenost s vlastním životem, která atentátníky, kteří se pohybují v uzavřené náboženské komunitě, jež pohrdá naší civilizací nebo jí alespoň nerozumí, snadno samoradikalizuje pomocí internetu a nemusí být přímo napojeni ani na al-Káidu, ani na prostřední radikálních imámů. Smrt jejich obětí či jejich vlastní propůjčuje jejich tragickému životu vyšší smysl. Proti takovémuto jedincům či malým skupinkám už nelze bojovat vojenskými prostředky, a proto je třeba radikálně změnit taktiku. Rovněž se zdá, že tito „vlci samotáři“, protože nejsou napojeni na Hizballáh, Islámský džihád a al-Káidu, se necítí být obhájci islámského „státu“ nebo „království“, chovají se jako mstitelé příkoří, které se jim děje údajně všude na světě. Proti tomuto typu nebezpečí je velmi těžké bojovat, protože možnosti prevence jsou omezené: Propaganda je tu silnější a hlavně účinnější než nejdokonalejší bezpečnostní aparát. Konec konců tak tomu nejspíš bylo vždycky: Atentátníci na Heydricha nebyli odhaleni gestapem, ale jeden z parašutistů, Karel Čurda, je udal kvůli soustředěné nacistické propagandě. Zřejmě i my musíme proti tomuto typu terorismu použít propagandistické prostředky, protože terorismem trpí již značně i ostatní neradikalizované muslimské komunity v hostitelských zemích, proto by to mohlo mít úspěch.

Cenzura internetu nepomůže, jako ničemu nakonec nezabránila cenzura novin a rozhlasu. Média již od prvního vydání novin v roce 1605 mění soustavně naši civilizaci: na počátku hrála kromě role informační roli socializační, později sjednocující, dnes naši společnost současně globalizující i atomizující, vždy měla i svou odvrácenou tvář, podněcovala revoluce, sloužila šíření válečných ideologií, tak dnes modifikují i terorismus, který se obejde bez pevných organizačních struktur, a proto jsou teroristé velmi těžko identifikovatelní. Bohužel myšlení politiků a vojáků se mění pomaleji než média.

Čeští podnikatelé a média v plynutí času

• Milan Šmíd

Dokončení ze str. 1

Když v lednu 1993 Česká republika vstupovala do samostatné existence, téměř všechna média už byla odstátněna. Někdejší federální a státní Československý rozhlas a Československá televize zanikly. Český rozhlas a Česká televize, oddělené od „federálu“ v roce 1992, existovaly jako na státu nezávislé organizace veřejné služby. Rovněž ČTK se na poslední chvíli zbavila státního jha.

A tak jedinými významnými podniky mediální sféry, které přežily ve státním vlastnictví, byly distribuce tisku Poštovní novinová služba a tiskárny České typografie. Obě instituce čekal úpadek a výprodej za zbytkovou cenu, což se stalo osudem i dalších státních mediálních sírotků.

Podnikatelský zájem o média začátku devadesátých let byl podobný, jako u ostatních komodit: levně koupit a drazé prodat, nebo to zkusit s úvěrem, a když to náhodou či záměrně nevyjde, tak ty dluhy nechat na krku bance. Výsledkem prvního způsobu byl téměř kompletní výprodej čerstvě zprivatizovaných médií zahraničním vydavatelům. Ten druhý případ je lemován pomníčky se jmény Noviny, Prostor, Metropolitan, Telegraf a dalšími tituly zmizelými v propadlišti dějin.

Že by nějaká investice do médií mohla být finančně zajímavá, čeští podnikatelé zavěřili až při fenomenálním vstupu televize Nova na český trh. Dnes už je zapomenuta epizoda ze začátku roku 1996, kdy se skupina finančníků soustředěná kolem skupiny Motoinvest snažila využít rozkolu mezi spolujednateli licence a proniknout do penězovodu, který Nova napájela. Vladimír Železný tehdy své dítě ještě uhájil.

Příklad Novy inspiroval v roce 1994 bankéře Investiční a poštovní banky IPB ke vstupu do skomírající televizní stanice Premiéra, která se z lokální stanice měla stát celoplošnou sítí alternující Novu s perspektivou zhodnocení investice prodejem zahraničnímu vlastníkovi. Přes masivní finanční injekce v letech 1996–1997 se tento investiční záměr nezdařil. Když v červnu 2000 končil bankovní socialismus nuceným převzetím IPB státem, podařilo se podnikateli Ivanu Zachovi a jeho GES Holdingu „uloupnout“ z majetku IPB televizi Prima, mezitím provozně zkonsolidovanou do černých čísel. Samozřejmě bez miliardového dluhu, který zůstal na krku IPB a státu.

Zach pak následně v roce 2005 prodal polovinu Prima Holdingu mediální skupině MTG ve Švédsku, která ve své poslední výroční zprávě opět konstatovala, že společnost se svými 50 procenty akcií „nemá plnou kontrolu nad TV Prima, čímž vzniká okrajové riziko, že Prima TV může podniknout akci nepřijímající zájmům společnosti nebo se jí nepodaří realizovat její plnou hodnotu.“

Vydělávat, nebo utrácet? Český kapitál v akci

Miloš Čermák v komentáři pro Hospodářské noviny *Babiš: zachránce nebo hrobař médií?* (1. 7. 2013) napsal: *Historicky byly vždycky v médiích dva druhy vlastníků. Ti první přicházeli do médií peníze vydělat, zatímco ti druzí naopak utratit. Obecná poučka zněla, že ti první jsou pro nezávislá a svobodná soukromá média lepší. V devadesátých letech v českých médiích převažoval první druh vlastníků. Pádem IPB a také dočasným ovládnutím televize Nova skupinou PPF v roce 2002 v podstatě končí v českých médiích období, kdy investoři vstupovali do českých médií s vidinou zisku, tedy aby na nich prioritně vydělávali.*

Naposledy se to podařilo právě PPF, která Novu v prosinci 2004 výhodně prodala původnímu investorovi, společnosti CME. Většina dalších případů, při kterých investiční fondy *private equity* vložily peníze do českých médií, skončila neúspěchem. Za všechny je možné jmenovat projekt televize TV3 v letech 2000–2001, který skončil arbitráží a v němž tratil peníze investiční fond Argus Capital americké pojišťovny Prudential. Nebo případ Bancroft Group, která investovala do rozvíjejícího se mediálního holdingu Bonton. Po neúspěšném pokusu vstoupit

na burzu a vydat vlastní akcie z projektu vycouvala a postupně Bonton rozprodala. Značnou ztrátu zaznamenal fond Warburg Pincus, který investoval do internetového Centrum Holdings a nedávno jej prodal Bakalově Economii.

Po roce 2000 se v českých médiích naopak začíná prosazovat druhý typ vlastníků, tj. těch, kteří přicházejí do médií peníze utratit a kteří pocházejí z „místních zdrojů.“ Zatímco na začátku devadesátých let tady nebyl významnější český kapitál, jen české banky, které se do médií příliš nehrnuly, pak koncem devadesátých let se začali objevovat podnikatelé, kteří vyrostli natolik, že si mohli dovolit i dlouhodobé a nejisté utrácení peněz do médií. Že při tom nehrály roli jen ziskové zájmy, je nabitelné.

Tady začíná dlouhá řada projektů, na jejichž počátku byla snaha „mít média“. Někteří z jejich investorů se nechali přesvědčit od našeptávačů, že po počátečních ztrátách se vklad finančně zúročí, a navíc jim jako bonus přinese vliv a společenskou prestiž. V naprosté většině tyto projekty skončily ztrátou a často nesplnily ani onen „nadstavbový cíl“, tj. využít média ve prospěch svých obchodních aktivit.

Prvoplánový přístup privatizátora Poldi Kladno Vladimíra Stehlíka, který v letech 1995–1997 přeměnil krachující odborářský deník Práce na hlásnou troubu svého podnikání, již nebyl v módě. Na přelomu tisíciletí šlo o to převzít nebo založit deník či časopis, který by byl populární a důvěryhodný natolik, aby veřejnost příznivé zprávy o vlastním podnikání, případně nepříznivé zprávy o konkurentech bez výhrad přijala, nebo aby je vyslala do dalších médií. Nehledě na to, že zveřejnění rozhovoru či pozitivně laděného článku ve vlastním médiu dělá dobré obchodní přátele.

Tak například postupoval podnikatel v realitách Sebastian Pawlowski, když v roce 2000 od Ringieru koupil týdeník Týden a pokoušel se investovat i do bulváru (od roku 2004 deník Aha!). Protože jeho četné obchodní aktivity byly založeny na dobrém vztahu s pražským magis-

Daniela Drtinová

trátem, na stránkách těchto periodik se nikdy nevyskytlo nic, co by kritizovalo pražskou radnici nebo jejího šéfa Pavla Béma.

Digitalizace televize a zklamaná očekávání

Digitalizace televizního vysílání s perspektivou vzniku nových televizních kanálů podnítila řadu aktivit, na jejichž konci mělo být vlastnictví nejpopulárnějšího masového média – televize. Také tady nalezneme řadu pomníčků, u jejichž počátku byla víra v sílu televize a neschopnost předjímat proměny televizního vysílání v prostředí digitálních multiplexů a internetu.

Tak například český naftový podnikatel Karel Komárek chtěl proniknout na televizní obrazovky oklikou přes teleshoppingový kanál TOP TV, který však po necelých dvou letech (2005–2007) zahynul na komplikace s digitálními licencemi. Postupně se Komárek zbavil i dalších médií, které střídal ve svém portfoliu – patřil mezi ně ekonomický týdeník Profit a Czech Business Journal.

Třinecký ocelář Tomáš Chreněk koketoval s nákupem zpravodajské televize cz.24, která začala jako parlamentní kanál vysílat ještě před ČT24 na podzim 2004. Postupně se však tento kanál dostal do rukou realitního magnáta Miloše Červenky, který s ním měl velké plány a chtěl ho dokonce doplnit dalšími televizními programy TV ONA (pro ženy) a TV R1 (o realitách). To všechno jen do okamžiku, když Červenkův partner PPF zjistil, že finance, které poskytoval na společné developerské projekty – ty máš pozemky, my máme peníze – Červenka utrácel v televizním podnikání. Partnerství okamžitě skončilo a tím i vysílání cz.24 v srpnu roku 2007.

Po kolapsu cz.24 se snažil soukromou konkurenci veřejnoprávní zpravodajské televizi ČT24 vytvořit zpravodajský kanál Z1. Za jeho vznikem stála finanční skupina J&T, jejíž tehdejší reprezentant Daniel Křetínský to v rozhovoru pro HN 21. 9. 2007 řekl otevřeně: *Pečlivě budeme sledovat příležitosti v oblasti tištěných médií, to je pro nás přirozená oblast zájmu. A to ne pro touhu ovlivňovat jednotlivé kauzy, ale formovat prostředí a jeho kulturu... Nám na něm nesmírně záleží, je to náš život.*

Také tento projekt skončil neúspěchem, podrazila mu nohy ekonomická krize. Zpravodajská televize Z1, která zahájila vysílání 2. června 2008, skončila ze dne na den 24. ledna 2011. Skupina J&T se následně zbavila i vlastnictví zpravodajského kanálu TA3 na Slovensku, který vyměnila s majitelem Grafobalu Ivanem Kmotříkem za kontrolu nad televizí JOJ.

Po neplodné epizodě s cz.24 ocelář Tomáš Chreněk financoval vznik digitálního televizního programu Barrandov TV v lednu 2009. Tady byly důvody spíše byznysové. Zatímco ještě v devadesátých letech chtěla Chrenkova společnost Moravia Steel barrandovský areál (který jí posloužil jako garance úvěru a nástroj přežití v privatizační bouři) ziskově rozprodat, později, zvláště po příchodu Novy na Barrandov, Chreněk pochopil, že mu Barrandov může vydělávat peníze. Nový televizní program Barrandov TV se zdál být logickým východiskem využití místa i značky. Nicméně také tady se peníze spíše utrácely, než vydělávaly, a proto Moravia Steel na sklonku loňského roku televizi Barrandov prodala Jaromíru Soukupovi a jeho firmě Empresa Media.

Není vyloučeno, že k pomníčkům neúspěšných projektů digitálních televizí, jakými byly Public TV, Pětka a řada regionálních projektů, přibudou ještě další.

Finanční skupina PPF podnikatele Petra Kellnera sice slušně vydělala na konsolidaci a prodeji televize Nova, ale také ona se zařadila mezi podnikatele vstupující do médií se záměrem peníze nejen vydělávat, ale také utrácet výměnou za vliv, kterým jim vlastnictví těchto médií zajistí. Stalo se tak v případě převzetí vydavatele ekonomického týdeníku Euro. Společnost Euronews podporovaná evropsky orientovaným kapitálem začala Euro vydávat v roce 1998. PPF Euro koupila v roce 2004, čímž se tento týdeník hlásící se k tradici britského The Economist stal periodikem jedné vlivové skupiny, což na obsahu bylo brzy znát. Kromě toho se PPF nechala zlákat vidinou bouřlivého rozvoje nových médií podporou vizionářského projektu hyperlokálních médií. Projekt, který

Václav Moravec

počítal s tím, že na jeho konci budou desítky tištěných týdeníků, stovky webových stránek a tucty internetových/redakčních kaváren, se zastavil u sedmi týdeníků, dvaceti webových stránek a tří kaváren ve čtyřech pilotních regionech, s minusovým účtem v řádu stovek milionů utracených v období jediného roku (červen 2009–srpen 2010).

Silná čtyřka na obzoru?

První podstatným návratem českého kapitálu do velkých a vlivných médií bylo převzetí vydavatelství Economia finanční skupinou spojenou se Zdeňkem Bakalou v roce 2007 poté, co zahraniční majitel Verlagsgruppe Handelsblatt se rozhodl český trh opustit. Jedním ze zájemců byl tenkrát neprůhledný investor European Financial Services Inc., majitel někdejšího státního vydavatelství Mladá fronta a. s. Nakonec to vyhrál Bakala, který k Hospodářským novinám a týdeníkům Ekonom a Respekt nedávno přikoupil internetový portál Centrum se zpravodajským serverem Aktuálně.cz a vyhledávačem Atlas.

Když novináři při prodeji Economie pátrali po majiteli vydavatelství Mladá fronta, na jehož půdorysu dnes vyrůstá silná mediální skupina, narazili na podnikatele Františka Savova. Novinář Fabiano Golgo v deníku Referendum o něm kdysi napsal, že je to takový „Jára Cimrman české mediální scény: mluví o něm kdekdo, ale nikdo ho neviděl“. V loňském roce se Savov k vlastnictví Mladé fronty přihlásil. Když neuspěl s nákupem Economie, začal budovat své mediální portfolio se zaměřením na ekonomickou tematiku. K převzatým titulům Sluníčko či Mateřídouška a zdravotnickým časopisům přidal v roce 2007 vlastní ekonomický deník E15, ke kterému vloni přikoupil týdeník Profit a od PPF také týdeník Euro. Tak vznikla silná protiváha ekonomickým titulům Zdeňka Bakaly. Kromě toho Mladá fronta převzala letos na jaře televizní stanici Metropol, kterou dočasně znehynulo obstavení majetku nedávno zemřelého akcionáře Mostecké uhelné Luboše Měkoty. Za zmínku stojí jeden detail. Když chtěl Savov získat Profit, musel si pro něj dojít k Jaromíru Soukupovi do Empresy, která ho krátce předtím získala ve výprodeji médií Karla Komárka. Za to, že Soukup dodal Profit, dostal od Savova výměnou bulvární týdeník Sedmička.

Právě poslední léta jsou svým způsobem charakteristická aktivitou českých podnikatelů, skupujících do větších celků tituly, které byly a jsou v období současné krize na prodej. Patří mezi ně bezesporu již

Aneta Savarová

výše uvedený majitel agentury Médea Jaromír Soukup, který agenturní činnost rozšířil do vydavatelství a dnes i do televizního vysílání. Již dříve jeho firma Empresa Media zakoupila měsíčníky pro mládež Popcorn, Top Dívky a Animáček. Vlajkovými loďmi jeho vydavatelství se pak staly týdeníky Týden a Instinkt, které v roce 2011 odkoupil do Sebastiana Pawlovského. K nim Soukup vloni přidal televizi Barrandov TV, kterou převzal od Tomáše Chrenka. Letos v dubnu Empresa Media doplnila sadu svých titulů odborným týdeníkem Marketing Sales Media, který je již třetím svého druhu na českém trhu, z nichž každý vychází u jedné silné mediální skupiny. Historicky nejstarší Strategii dnes vydává Savovova Mladá fronta, její pozdější konkurent Marketing a Media se nachází v lůně Bakalovy Economie.

Nákup vydavatelského domu Mafru od dosavadního vlastníka Rheinisch-Bergische Verlagsgesellschaft Andrejem Babišem a jeho společností Agrofert zapadá do trendu posledních let a přivádí do hry vedle dosavadních tří vlivných českých mediálních investorů – Bakaly, Savova a Soukupa – čtvrtého hráče. Otázkou zůstává, který z nich je tím, kdo přišel do médií vydělávat a který přišel do médií utrácet s vidinou „kultivace prostředí“ – to v lepším případě – nebo za účelem instrumentálního využívání médií ve prospěch svých obchodních zájmů.

Život Mafru s Babišem

Andrej Babiš se netají tím, že by chtěl média Mafru, mezi něž patří deníky MF Dnes, Lidové noviny, Metro, úspěšné internetové portály, dvě rádia a hudební televize Óčko, zapojit do procesu ozdravení poměrů ve společnosti. Tomu má sloužit také Babišova iniciativa ANO 2011, která se vloni v květnu zaregistrovala jako politické hnutí. Teprve budoucnost ukáže, do jaké míry se naplní Babišovy sliby o tom, že mu jde jen o pravdu v médiích a že se proto nebude do jejich práce nijak vměšovat.

Optimisté odkazují na případ Economie, jejíž periodika se s příchodem Zdeňka Bakaly nijak neodchýlila od středově liberální linie, kterou nastavil předchozí vydavatel, byť někteří kritici poukazují na to, že publikované informace z oblasti energetiky je třeba občas vydělit koeficientem Bakalových obchodních zájmů. Tito optimisté poukazují také na to, že případný rušivý zásah do redakční politiky MF Dnes a Lidových novin ze strany nového majitele by zákonitě vyvolal nepříznivou reakci čtenářské obce, což by mohlo mít i nepříjemné ekonomické dopady. Nehledě na to, že každý Babišův přešlap by okamžitě využila konkurence.

Proti katastrofickým předpovědím svědčí i příklady odjinud: francouzský Le Monde zůstal Le Mondem i poté, co jeho redaktori-akcionáři

ztratili kontrolu nad podnikem. Když za první republiky ředitel Živnobanky Jaroslav Preiss skoupil akcie Národních listů, aby otupil jejich nenávisťný tón vůči poměrům v nové republice, jako většinový majitel s nimi nic nepořídil. Tradice listu a jeho ideové spojení s Karlem Kramářem byly silnější než Preissovy akcie.

Pokud Andrej Babiš myslí vážně své snahy o zlepšení politického klimatu, pak by si měl důkladně rozmyslet, jakým způsobem hodlá spravovat své nově nabyté mediální statky. Protože nerozlučnou součástí a nejlepším podporou dobrého fungování systému politické demokracie je nezávislá, kvalitní a profesionálně zdatná žurnalistika. Taková žurnalistika však něco stojí, těžko se pro ni hledají lidi a ne vždy se komerčně vyplácí.

Na jedné straně se Babišovy zájmy a zájmy dobré žurnalistiky mohou překrývat. Ano, je třeba zlepšit fungování státu, dobře vybírat daně, dívat se politikům pod prsty, vytvářet prostředí právní jistoty prostě korupčního jednání, zprostředkovávat lidem pravdivé informace o okolním světě. Na tom všem se mohou média podílet.

Na straně druhé však Andrej Babiš zůstává podnikatelem, který je objektivně nucen neustále hlídat výdaje ve vztahu k příjmům. Tady se jeho zájmy se zájmem kvalitní žurnalistiky mohou křížit. Další racionalizace a krácení nákladů na pracovní sílu v redakcích může vést jen k větší povrchnosti a zglajchšaltování žurnalistického obsahu, u něhož kvantita převládá nad kvalitou.

Pro příměr si můžeme dojít do Babišova potravinářského impéria. K jeho prosperitě přispívá výroba mraženého pečiva, které se rozváží do desítek obchodních řetězců, aby se tady zákazníkům dopékaly. Pravda, jeho výroba je vysoce racionální, vždyť šokově zmražené těsto vydrží v lednicích přes půl roku. Housky za dvě koruny a rohlíky za korunu padesát možná zasytí, jsou však bez chuti a bez vůně, a k pečivu, na kterém si rádi pochutnáme, mají daleko.

Tam, kde se stejným způsobem přistupuje k médiím a k žurnalistickým produktům, jsou výsledky obdobné: tisková plocha nebo vysílací čas se sice naplní nějakým obsahem, který je však plytký, povrchní, bez invence a bez nějaké závažnější informační hodnoty. Pokud by Andrej Babiš chtěl řídit Mafru stejně jako svůj agrochemický holding, pak by to pro média a žurnalistiku nebyla dobrá zpráva, neboť jak MF Dnes, tak Lidové noviny odjakživa mířily výše – k produktům, které občas i zachutnají.

Kresby Václav Šipos

Robert Záruba

Apologetika (ne)možného

Vážení kolegové, vážené kolegyně,

jako dlouholetá členka SN ČR se na vás obracím s výzvou, která by mohla vést k zamyšlení nad dalším osudem stagnující stavovské organizace.

V posledním vydání Mediažurnálu je několik zajímavých článků týkajících se médií. Ty by se daly shrnout do otázky: Kam kráčí aktéři mediální scény a jak bude či reaguje SN ČR? Princip, že kdo ovládá sedmou velmoc, ovládá veřejné mínění, vede v současné realitě k omezení nezávislosti, svobody slova, tisku, pod stále sílícím diktátem několika mediálních magнатů, „element svobody ducha a kritické nezávislosti ve smyslu vyššího mravního poslání“ je nyní v ohrožení. Jsem přesvědčena, že o způsobu naší nečinnosti vypovídá klesající počet členů SN ČR a neochota aktivních novinářů podílet se na jeho činnosti. Podle mého je to dáno tím, že v procesu demokratizace uvnitř naší organizace, dochází postupně k autoritářství, elitářství. Týká se to přístupu k informacím o naší organizaci, její činnosti a neochoty vedení SN ČR otevřeně naslouchat názorům členů. Je to dáno nedostatkem pokory, přemírou pýchy a omezenosti, jisté demagogie a oportunistu, které vedou k odmítání smysluplné diskuse se členy. A nedodržování vlastních usnesení a rozhodnutí je toho příkladem.

Vycházím z poslední internetové diskuse o stanovách a připomínek k materiálům pro jednání valné hromady. Je to důkaz strachu? Čeho se bojí grémium i řídicí výbor? Iracionalismus a nedostatek vize o perspektivách české žurnalistiky jsou dány ideovou bezobsažností, nedostatkem prozíravosti a předvídavosti. K zamyšlení nutí postoj SN ČR v okamžiku dostatečných informací o přítomném nebezpečí budoucí existence činných novinářů, že odpor vůči možnému vzniku odborové organizace je paranoidní strach z levičáctví? Z ješitnosti nad vlastní výlučností, z nepochopení významu de-

mokratizačního procesu odsuzuje odbory jako reziduum bývalého režimu, aniž by připustili jejich součinnost při obhajobě ideálů humanitních a rovnováhy sociálního uspořádání společnosti. Za stavu absolutní neexistence principu svobodné vůle a schopnosti rozlišovat mezi dobrem a zlem. Tak si proto kladu otázku: Jsou tedy odbory nebezpečnější než ultrapravicové, ultralevicové anarchistické organizace?

V procesu, kterým společnost prochází, má své místo větší iniciativa občanů. Dokazuje to nespočet občanských iniciativ a sdružení např. v oblasti kulturního dědictví.

„Svobodná kritika a veřejná kontrola je právě také základ demokracie. Žurnalistika je školou demokracie a věčnosti.“

Vědoma si všech postulatů demokracie nastoluji poslední otázku: Kdo bude hájit v budoucnu ty kolegyně a kolegy, kteří budou muset snášet šikanu svých šéfů či úplně opouštět redakce? I proto se mi jeví, pravicový radikalismus některých členů grémia a řídicího výboru stejně nebezpečný jako radikalismus levicový. Ani jeden nerespektuje možnost diskuse a hledání konsensu v otázce vzniku odborové organizace.

„Řekl jsem jednou, že demokracie je diskuse. Ale pravá diskuse je možná jen tam, kde si lidé navzájem důvěřují a poctivě hledají pravdu.“

Proto ji hledíme a hledíme především takový postoj, který nám umožní hájit sociální a pracovní práva novinářů. Svoboda slova je zakotvena v základním dokumentu ČR, a to v Ústavě a Listině práv a svobod. Ale práva sociální, pracovní a jejich ochranu si musíme obhajovat sami. Ale současně nezapomínat a neignorovat existenční problémy seniorů.

I proto navrhuji grémiu veřejnou diskusi, bez zastrašování a hádek třeba formou ankety v Mediažurnálu, či na webových stránkách SN ČR.

Naděžda Kalousová

Použité citace: Karel Čapek: Čtení o TGM, Jak se co dělá, Hovory s TGM, TGM: Ideály humanitní

Poznámka redakce

Příspěvek kolegyně Naděždy Kalousově by se mohl stát základem jistě potřebné diskuse o dalším směřování Syndikátu novinářů. Tato diskuse se však může patřičně rozvíjet, jen pokud bude vycházet z konkrétních faktů a bude obsahovat i konkrétní návrhy. Příspěvek kolegyně Kalousově odkazuje výhradně na blíže nespecifikovanou internetovou diskusi o stanovách a připomínkách k materiálům valné hromady. Je škoda, že svá závazná tvrzení, především sérii obvinění z „autoritářství, elitářství... nedostatek pokory, přemíry pýchy a omezenosti, jisté demagogie a oportunistu... odmítání smysluplné diskuse“, nedokládá konkrétními fakty.

Průběh červnové valné hromady jasně ukázal, že vedení syndikátu se hodlá nezdravými jevy, které novinářské organizaci neprospívají, důkladně zabývat. Proto také přijal závazné usnesení prověřit poměry v Klubu volných novinářů, na které upozornil dopis skupiny jeho současných i bývalých členů a se kterým byla valná hromada seznámena.

Podobně, co se týče návrhů na přeměnu Syndikátu novinářů v odborovou organizaci, valná hromada přijala usnesení, že o nich povede další debatu. O perspektivě a fungování odborů mezi novináři by jistě mohli podat podrobnější informace například ti členové syndikátu, kteří na valné hromadě návrh na přeměnu syndikátu na odborovou organizaci vznesli a kteří jsou zároveň členy Odborové organizace novinářů. Její internetové stránky (www.odborovysvaznovinaru.cz) o příliš bohaté činnosti zatím nepřesvědčují.

Grémium Syndikátu novinářů ČR k projevům rasové nenávisti

Grémium Syndikátu novinářů ČR se seznámilo se stížností na článek Prostějovského večerníku „Cikánské útoky se množí“ ze dne 25. 8. 2013. Podle názoru grémia je uvedený článek na několika místech v zásadním rozporu s Etickým kodexem Syndikátu novinářů, především paragrafu, který stanovuje, že novinář „nesmí vytvářet ani ztvárňovat námět, který by podněcoval diskriminaci rasy, barvy pleti, náboženství, pohlaví nebo sexuální orientace“. Důkazem jsou v článku použité obra-

ty jako „vrozené násilí romských spoluobčanů“ a také připojená fotografie, kde byla zaměněna hlava čínského fotbalového fanouška za obličej Roma. Takový postup je nutno označit za vědomou a záměrnou manipulaci, jejíž dopad je o to závažnější, že obrazový doprovod článku nepracuje s fakty a podněcuje negativní emoce. Zmíněný článek je podle názoru grémia Syndikátu novinářů ČR příkladem jevu šířícího se v některých českých médiích, který je nutno odmítnout a odsoudit. V této souvis-

ti upozorňujeme, že uvedený článek v Prostějovském večerníku je v rozporu s ustanoveními trestního zákona (konkrétně paragrafy 355 a 356), které postihují hanobení národa a rasy a podněcování nenávisti vůči skupině osob.

Adam Černý
předseda Syndikátu novinářů ČR
Barbora Osvaldová
předsedkyně Komise pro etiku
Praha, 4. září 2013

České interview – služba čtenářům, nebo politikům?

● Daniel Anýž

Vloni v červenci se dnes už neexistující koalice vlády Petra Nečase zmítala v jedné z mnoha ze svých krizí. Trestní stíhání bývalé ministryně obrany Vlasty Parkanové v kauze letadel CASA jejího stranického kolegu, ministra financí Miroslava Kalouska, tehdy přimělo k dramatickým výpadům proti policii a zcela adresně proti tehdejšímu policejnímu šéfovi Petru Lessymu. Ten ale zase tvrdil, že Kalousek mu opakovaně volal a snažil se ovlivnit vyšetřování.

Bylo tvrzení proti tvrzení, podle Lessyho jej ministr „zastrašoval“, Kalousek označil Lessyho nařčení za „policejní provokace estébáckého typu“ a premiér Nečas politicky nerozhodně přešlapoval někde mezi. Co s tím? Příkladnějším Kalousek si věděl rady, svoji verzi příběhu předestřel v rozhovoru pro Lidové noviny, který byl otištěn v klasické, či řekněme spíše v tradiční české formě „otázka – odpověď“.

Kalousek v rozhovoru nešetřil invektivami a obviněními na všechny strany. Nejen směrem k Lessymu a české policii, ale také vůči opozičním i konkurenčním koaličním politikům, v jednu chvíli například převádí řeč na kauzu ProMoPro a Alexandra Vondru. Otázky novináře (Daniel Kaiser) sice nejsou nijak krotké a snaží se Kalouskovým vývodům oponovat, ale ve výsledku se od ministra odrážejí jako od stěny. Což je ještě ostřeji vidět, když si ten rozhovor čteme s ročním odstupem. Samotnou kauzu CASA nijak neposunul, kromě Kalouskových tvrzení jsme se moc nedozvěděli, ale už jen svojí razancí byla ministřova obrana částečně přesvědčivá.

Od Kalouska to prostě byla, jako obvykle, mediálně dobře odvedená práce. A byl by také sám proti sobě, kdyby tuhle šanci – zaplnit svými „argumenty“ celou stránku v sobotním vydání Lidových novin – nevyužil. A spokojeny mohly být i Lidové noviny. Měly exkluzivní materiál, dramatický, k aféře, která hýbala českou politikou, a rozhovor s ministrem financí by

měl být už sám o sobě cenný, to by přece neměla být žádná žurnalistická houska na krámě.

V české praxi je to ale jinak. Když si prolistujeme zdejší deníky za poslední rok Nečasovy vlády (od července 2012 do července 2013), tak se to v nich rozhovory s politiky jen hemží. Pokud to zúžíme na dva deníky, které pravidelně otiskují „rozhovor týdne“ – a to Hospodářské noviny ve svém pátečním a Lidové noviny v sobotním vydání – tak konkrétně Kalousek těmto listům během roku poskytl dohromady devět velkých rozhovorů. Premiér Petr Nečas byl skromnější, dal dohromady čtyři velké rozhovory, u ministra zahraničí Karla Schwarzenberga se dopočítáme tři (stranou těch, které poskytl ve své roli prezidentského kandidáta)... a takto bychom mohli vyjmenovat, přinejmenším s jedním zářezem na mediální pažbě, postupně asi všechny ministry, kteří se za sledovaný rok protočili v kabinetu.

A bychom nezapomněli, všechny rozhovory byly samozřejmě v podobě otázka–odpověď, což je ve zdejších novinách mimořádně oblíbená forma. Ze strany novinářů, stejně jako politiků. Politikům vyhovuje, když si mohou říct své, dostat do veřejné debaty to, co právě potřebují. Z pohledu novin pak tyto rozhovory pravidelně generují velké „zprávy“. Během půlhodinového posezení s politikem lze získat materiál nejen na rozhovor týdne, ale často také na otevírací materiál novin, případně na komentář, a vůbec nejlépe na stanovení mediální agendy několika příštích dní. Jenže co má z této mediálně-politické symbiózy nakonec čtenář? Posuďte sami.

Jedním z témat, které v posledním roce jejího vládnutí štěpily Nečasovu koalici, byla

problematika sKarty. Což je beze sporu zásadní věc, osobně se dotýkající možná desítek tisíců lidí. V „rozhovorové verzi“ šlo ale ze všeho nejvíce o politickou koaliční potyčku. Nejdříve to byl na začátku dubna Karel Schwarzenberg, kdo si v Lidových novinách postěžoval, že „pan premiér se postavil proti sKartě, teprve když se projevil skandál s náměstkem Šiškou (náměstek ministerstva práce a sociálních věcí Vladimír Šiška). Předtím byl se vším srozuměn. Nebyla o tom sebemenší diskuse.“ A jak Schwarzenberg ještě uvedl, zrušení sKarty by bylo vzhledem k již investovaným penězům „trochu drahé gesto“. Lidové noviny z rozhovoru udělaly i článek na titul a sKartě věnovaly také úvodní sloupek.

Premiér Nečas kontroval následující týden v rozhovoru pro Hospodářské noviny. „Je to zarytá snaha udržet projekt, který přináší pozitivní body pouze výrobcí karet, což není Česká spořitelna, ale jiná firma, která to dělá mimochodem za trojnásobek tržní ceny... Je to buď politikaření ze strany TOP 09, nebo je za tím něco většího,“ říká v rozhovoru premiér. A na následující otázku „Co?“ odpovídá: „Jsou tři možnosti nebo jejich kombinace. Zaprvé, politická ješitnost lidí v TOP 09. Zadruhé, nějaké skryté zájmy – možná na tom projektu mohl nebo měl někdo vydělat. Anebo to mohou být obavy, že když tento projekt rozjeli a teď by ho zrušili, tak by případné kompenzace mohli vzít někteří hyperaktivní plukovníci a podplukovníci jako velmi dobrou zámluku k trestnímu stíhání.“ Rovněž Hospodářské noviny z rozhovoru pořídily ještě článek na první stranu, a to s titulkem „Nečas: sKarty jsou třikrát předražené“, a téma bylo zmíněno i v úvodním sloupku listu.

Ze zpětného pohledu je zřejmé, že politici si odvyprávěli své, přehazovali si vinu za neúspěch projektu, ale o podstatě problému, proč projekt selhal, jsme se moc nedozvěděli. Ani tehdy – a vlastně ani doposud. Což lze říct také o jedné z dalších rozhovorových kauz, kterou byla problematika dostavby Temelína. První salvu zde vypálil ministr Kalousek, když letos na konci května pro Hospodářské noviny zpochybnil ekonomickou racionalitu možného rozšíření jaderné elektrárny. Opět z toho byl kromě rozhovoru i „otvírák“ novin a redakční komentář. Odpověď přišla za týden, ve velkém rozhovoru Petra Nečase pro Mladou frontu Dnes. Premiér označil Kalouskovy temelínské pochyby „politikařením“ a protiútok ODS souběžně ještě jistil ministr obchodu a průmyslu Martin Kuba, který v rozhovoru pro Hospodářské noviny kromě jiného uvedl: „Doufám, že se straně TOP 09 nejedná o nahánění bodů u určitých skupin.“

Ale opět, s odstupem několika málo měsíců, vidíme, že politici si snad něco vzkázali přes média, snad otestovali „určité skupiny“, ale o věcný střet šlo až v druhé řadě, pokud vůbec. Autor tohoto textu nemá dostatečný přehled po evropských novinách, aby posoudil, zda se ještě někde jinde, v některém celonárodním evropském listě, pěstuje politický rozhovor v podobě otázka-odpověď tak důsledně, v podstatě jako jediná forma, jako je tomu v českých novinách. Ale například v žádném celostátním americkém deníku (New York Times, Wall Street Journal, USA Today, Los Angeles Times či Washington Post) se s těmito rozhovory běžně nesetkáte. Občas ano, ale v žádném případě nejde o standardní a už vůbec ne prestižní formát, jak je tomu naopak v české praxi.

Americká žurnalistika pro to má dokonce spíše pejorativní označení ve formě fráze „he said, she said“. Jeden řekl to, druhý ono, každý své, ale skutečnost je jiná. A formou, která je naopak jasně preferována, je takzvaný „komentovaný rozhovor“.

Kdy se novinář s politikem také sedne na rozhovor „z očí do očí“. Materiál pak ale přepíše do souvislého textu, v kterém třeba i doslova cituje konkrétní otázky a odpovědi, ty však zároveň doplní o kontext, o vlastní reportéřské, analytické nebo třeba i názorové postřehy. Což je ze zpravodajského hlediska možná méně „čistá“ forma, neboť rozhovor je komentativně zabarven, ale ve výsledku zpravidla obsažnější, informačně zajímavější, a také – a to každém případě – pracnější.

Dobrym příkladem jsou komentované rozhovory v deníku Wall Street Journal, a zcela konkrétně si to lze ukázat na rozhovoru s politikem, kterého v Česku dobře známe. Z komentovaného rozhovoru s Václavem Klausem z března 2008 je zřejmé, že novinám je sympatické, jak Klaus rozporuje obecně přijímané pravdy, především nebezpečí globálního oteplování. Nicméně když pak o kousek dál ocituje Klausův shovívavý pohled na možnost, že Rusko by mohlo Evropu energeticky vydírat („To je laciné, laciné titulky..., prosím, nepřehánějte...), doplní to autor i vlastním komentářem. „Je to zvláštní věc. Tady je muž, který vystavěl svoji politickou kariéru na tom, že vyvedl Československo ze socialistické minulosti..., a teď poučuje posluchače, aby Moskvu nesoudili.“ A ještě zajímavější je pak následující postřeh autora rozhovoru, že když je pak Klaus „přitlačen“, tak náhle připouští neznalost země, jejíž motivy právě obhajoval. „Víte,“ pokračuje rozhovor přímou citací Klause, „já nejsem expert na Rusko. Vy o něm víte více.“

Výsledkem je plastický obraz, který Klausovi lehce straní, ale neskrývá pochyby o jeho motivech, případně o kvalitě argumentů. Jak to dobře ilustrují poslední dvě věty textu, v kterém autor shrnuje svůj dojem: „Když pan Klaus odchází, tak už jasně víte, proč tak rozčiluje své oponenty. Stejně jako není pochyb

o tom, že si svoji roli rozporovače, kterou si sám určil, velmi užívá.“

Bývalý český prezident byl s vyzněním textu nejspíše spokojen méně, než když si ministr Kalousek nebo premiér Nečas přečtou své odpovědi v rozhovorech pro české deníky. Běžné publikum by si ale zasloužilo, aby české noviny aspoň někdy upustily od svého kánonu „otázka – odpověď“. Politici by se sice možná do takových rozhovorů už tolik nehrnuli, což by ale bylo přesně to správné znamení, že podivná politicko-mediální symbióza českých novinových rozhovorů přestává pro první ze stran fungovat, a do hry je naopak místo toho konečně zatažen ten zatím třetí vzadu, obyčejný čtenář.

Autor je komentátor Hospodářských novin (text vyjadřuje jeho soukromé názory, nezávislé na deníku HN).

Kresby Václav Šípš

Veřejnoprávní vysílání v USA vytváří protipól k záplavě televizní komerce

● Lukáš Pfauser

Z ryze komerčního charakteru amerického mediálního prostoru vybočuje rozsáhlá soukromá nezisková veřejnoprávní struktura známá pod zkratkou PBS (Public Broadcasting Service). Síť televizních stanic, kterou prostřednictvím Společnosti pro veřejnoprávní vysílání (CPB) finančně podporuje federální vláda Spojených států amerických, vytváří v návaznosti na legislativu přijatou před 46 lety rozmanitý mediální obsah s akcentem na nezávislost a tradiční demokratické hodnoty USA. V situaci, kdy je za oceánem vytlačováno seriózní pojetí žurnalistiky komerčními zájmy a s nimi spojenými tendencemi pomocí obrazovky přednostněji bavit, se načrtnuté poslání ukazuje obecně jako enormně důležité.

Historické pilíře

Podmínky pro vznik sítě televizí veřejné služby ustanovil ve Spojených státech Zákon o veřejnoprávním vysílání podepsaný v listopadu 1967 prezidentem Lyndonem B. Johnsonem. Klíčovým prvkem normy se stal vznik společnosti CPB (Corporation for Public Broadcasting), do jejíž odpovědnosti o rok později spadla správa příslušných federálních investic. Souběžně s tím začala operovat jakožto hlavní příjemce státních dotací Veřejnoprávní stanice (PBS).

Samotný zákon, který se původně týkal pouze televize, ale nikoliv rozhlasu, stojí mimo jiné na vůli vytvořit ve všeobecném zájmu silnou vzdělávací stanici, podnitit technologický pokrok v oblasti přenosu signálu a podpořit další politické kroky pro budoucí rozvoj. „Zákon ukazuje světu, že náš národ nechce jen materiální bohatství, ale také bohatství ducha,“ komentoval tehdy normu podle internetové wikipedie prezident Johnson.

Struktura a řízení

Do soukromé neziskové společnosti PBS patří v současné době přesně 354 stanic operujících v rámci všech států USA, Portorika, Guamu, Americké Samoy a Amerických Panenských ostrovů. Ze 162 přidělených licencí mají 85 licencí komunitní organizace, 52 instituce akademické sféry, 20 instituce sféry státní a 5 patří do kompetence místních samospráv.

Model řízení lze s jistotou dávkou zjednodušit označit jako centralizovaný. Síť stanic řídí Výkonný výbor ředitelů, jehož jednání se čtyřikrát do roka účastní 27 členů, aby se zabývalo majetkovými a obchodními otázkami. Nadto se dle potřeby scházejí komise a pracovní týmy. Drtivou většinu setkání vyjmenovaných skupin může sledovat veřejnost.

Na naopak uzavřených jednáních se v souladu se Zákonem o veřejnoprávním vysílání probírají otázky související s jednotlivými zaměstnanci, vlastnictvím, soudními spory, tajnými informacemi o stavu financí, nákupem majetku nebo služeb a dalšími problémy, pro jejichž řešení jsou třeba informace důvěrné povahy. Po jednáních s vyloučením veřejnosti se

však PBS podle příslušného ustanovení zákona zavazuje v rámci rozumného časového období projednat témata zveřejnit a uvést podrobné důvody, proč se k zneprístupnění uchýlila.

Mluvíme-li ještě konkrétněji o řízení stanic (resp. stanic), funguje vedle Výkonného výboru ředitelů ještě 16 sekčních šéfů rozdělených podle jednotlivých oblastí. Kromě generální ředitelky Pauly Kergerové, které redakce tištěného Mediažurnálu věnuje stručný samostatný profil přidružený k textu, stojí jistě za zmínku jméno výkonného ředitele Michaela Jonese. Do kompetence vystudovaného právníka patří od ledna 2009 nejen strategické fungování a směřování organizace, ale také efektivní alokace financí a otázky obchodování. Beth Hoppeová, někdejší výkonná producentka klíčových pořadů stanice, má v nynější době na starosti oblast programu a sledovanosti, což zahrnuje jak supervizi nad nasazováním pořadů v hlavním vysílacím čase, tak tipování vhodných finančních zdrojů

pro podporu televizní výroby. Představením třetího člena nejužšího vedení končí výčet významných osobností stanice. Rob Lippincott, někdejší vyučující Harvardovy univerzity, odpovídá za vzdělávací trendy stanice, což pro něj znamená kupříkladu sledovat nejnovější vývoj v oblasti, identifikovat potenciální příležitosti pro stanici a udržovat kontakty s obchodními partnery s cílem posílit vzdělávací pořady PBS.

Způsob financování

Jak bylo nastíněno výše, získává Veřejnoprávní stanice prostředky od federální vlády prostřednictvím Společnosti pro veřejnoprávní vysílání, která dostala na letošní rok dle oficiálních informací přiděleno 445 milionů dolarů (0,014 % federálního rozpočtu, v přepočtu skoro 9 miliard korun), což už jen na základě pouhého srovnání se schváleným rozpočtem ČT pro letošek, který činí více než 7 miliard korun, nemůže stanicím v síti PBS dostačovat.

PBS v číslech

- stanici PBS sleduje během roku skoro 90 procent ze všech amerických domácností, což znamená 220 milionů lidí;
- během měsíce se dívá na lokální stanice PBS 120 milionů lidí;
- v hlavním vysílacím čase má PBS větší podíl na sledovanosti v porovnání se stanicemi komerčními;
- PBS měla letos v květnu sedm z deseti nejsledovanějších pořadů pro matky s dětmi ve věku dvou až pěti let;
- v květnu 2013 sledovalo více než 230 milionů lidí videa stanice PBS prostřednictvím aplikací v chytrých mobilních zařízeních;
- v květnu 1995 PBS jako první z velkých amerických televizních společností spustila webové stránky;
- rok 2009 se u Veřejnoprávní stanice nesl ve znamení spuštění webu pbs.org, kde lze sledovat unikátní množství vizuálního obsahu;
- přes 900 000 učitelů se registrovalo na stránkách PBS, aby mělo přístup k programu LearningMedia, kde je možno čerpat četné informace pro účely výuky;
- PBS drží celkem 33 cen Emmy;
- od počátku roku 2001 spolupracuje PBS s japonským veřejnoprávním vysílatelem KCET.

Další příjmy tedy plynou ze soukromých darů a grantů (60 %) a s nimi souvisejícím obchodováním s reklamou, přičemž veřejnoprávní vysílatelé v lokálních podmínkách mají podle internetových zdrojů oproti komerčním konkurentům výhodnější postavení, jelikož platí poplatky za programy distribuované centrální organizací, a tak mají větší volnost při jejich nasazování do vysílání, píše se na wikipedii.

Ze stejného zdroje pochází informace, že nasazování pořadů se liší v jednotlivých státech podle situace na trhu. To má za příčinu pnutí, když se stanice snaží zachovat regionální rozměr ve vysílání, zatímco centrální řízení usiluje o jednotnou marketingovou strategii. Na druhou stranu v rámci uskupení veřejnoprávních vysílatelů fungují společné postupy, podle nichž je většina stanic povinována vyhradit hlavní vysílací čas pro společné pořady.

Obsah a etické principy

Při rozhodování o mediálním obsahu se centrální řízení PBS zavázalo vycházet vstřícně stále se měnícím potřebám členských stanic a jejich publika, čehož docílují za pomoci inovativních přístupů při vytváření pořadů a širokým tematickým záběrem. Američané tak mohou na obrazovce vidět zpravodajství, publicistiku, pořady o přírodě a historii, hranou tvorbu i tematické celky určené dětem.

Hlavní vysílací čas sítě PBS zaplňují z 80 procent seriály a pravidelné televizní pořady, mezi které se řadí například American Experience (zajímavé dokumentárně pojeté příběhy a osobnosti z historie a současnosti Spojených států), American Masters (vysílání o známých osobnostech z uměleckého života, které vzniklo už v roce 1984), Great Performances (kulturní představení od oper přes komorní koncerty až po divadlo nebo tanec) a Nova (pravidelný dokumentární pořad o vědě).

Za stručnou zmínku stojí také portfolio PBS stanice určené dětem. Pod značkou kanálu PBS Kids, který byl založen v říjnu 1993, proudí přes obrazovku k malým divákům v současné době 25 animovaných pořadů.

Co se dále týče etických principů vtělených do fungování Veřejnoprávní stanice, vycházejí z kodexu přijatého poprvé v roce 1971 a dvakrát upraveného (v letech 1987 a 2005), jehož ústřední bod tvoří důraz na veřejný zájem a na čtyři základní pilíře: **(1) redakční soudržnost**, kde se podle doporučení dbá zejména na ochranu obsahu před politickými a ekonomickými tlaky; **(2) rozmanitost**, jejímž prostřednictvím stanice podporuje demokratické hodnoty ve společnosti, když zajišťuje přístup široké veřejnosti k pestrým informacím. Neméně důležitou roli zde hraje také zohlednění potřeb diváků patřících do minoritních sociálních skupin; **(3) kvalita**, na kterou televize dle kodexu dbá prostřednictvím důkladného rozhodování kompetentních profesionálů o mediálním obsahu, berouc přitom na zřetel kreativitu, umělecké ztvárnění, vyváže-

Profil generální ředitelky PBS Pauly Kergerové

Paula Kergerová, která se narodila v prosinci 1957 ve Woodstocku, se stala v pořadí šestým nejvyšším postaveným člověkem PBS v březnu 2006. Před nástupem do funkce působila kromě jiného v newyorském sídle UNICEF, kde měla za úkol čerpání dotací. Poté, v roce 1984, se dostala do pozice ředitelky nadace International House, jejímž cílem je podporovat porozumění mezi kulturami na celém světě. Zde měla na starost rozsáhlou kampaň, která organizaci v průběhu pěti let vynesla 30 milionů dolarů. Dále více než deset let pracovala na vedoucí pozici ve Stanici vzdělávacích pořadů (Educational Broadcasting Corporation, EBC). Držitelka bakalářského diplomu z univerzity v Baltimoru působí dnes také jako ředitelka Mezinárodní televizní akademie, dále je členkou nadace Elizabeth Glaserové, podporuje také boj proti nemoci AIDS. Během jejího šéfování vzrostla PBS sledovanost neohledně na konkrétní žánry. Paula Kergerová úspěšně iniciovala a podporovala vznik řady pořadů. Divácké oblíbenosti se těší například pravidelný pořad zvaný Masterpiece, jehož tématem je historie, nebo dětský formát The Dust Bowl.

Foto knoxville.com

nost, inovativnost, odvážnost, důkladné zpracování, spolehlivost a technickou kvalitu provedení. Obsah by měl kromě vzdělávací role poskytnout příležitost k odreagování; **(4) autonomie lokálních stanic** stojí na přesvědčení PBS, že veřejnoprávní vysílání disponuje nejvyšším potenciálem, pokud vychází vstřícně specifikám lokálního publika. Role Veřejnoprávní stanice zde spočívá v podpoře vlastních členů, pokud jde o nezávislost, čehož se docílují tím, že dostávají nejen možnost vybrat si z pestrého množství obsahů, které jsou v souladu s příslušným kodexem, ale včas také příslušné informace pro efektivní rozhodování o podmínkách nasazení toho kterého pořadu v reakci na potřeby konkrétní stanice.

Debata nad posláním PBS

PBS nezůstala stranou při kampani před americkými prezidentskými volbami na podzim loňského roku. Republikánský kandidát Mitt Romney tehdy přímo v jejím v pořadu NewsHour prohlásil, že eliminuje federální podporu pro vysílání. „Mám rád PBS i její pořad Big Bird, ale nehodlám utrácet peníze za věci, které platíme prostřednictvím peněz půjčovaných od Číny,“ řekl moderátoru Jimu Lehrerovi, čímž podnítil diskusi nad budoucností a posláním stanice.

Dostal se totiž do přímého protipólu k názoru Jima Lehrera, který před časem plédoval za zvýšení federálních dotací s cílem dosáhnout kvality a serióznosti novinářské práce, tedy faktorů u amerických komerčních médií podle moderátora do značné míry upadajících. „Veřejnoprávní média by měla vyrábět více zpráv s ohledem na místní kontext a klást důraz především na seriózní novinářský přístup, protože ostatní stanice slouží k provokacím a zábavě a o událostech informují pouze povrchně. Mám dobré zdůvodnění, proč pokládám tyhle věci za problémové. Již Thomas Jefferson řekl lidu, že jedinou cestou pro fungování společnosti založené na demokratických principech jsou informovaní voliči,“ prohlásil žurnalista.

Dodejme jen závěrem, že vzhledem k výši státní podpory veřejnoprávnímu vysílání i skutečnosti, že privátní dárci si za peníze kupují vysílací prostor stanice, lze tedy de facto na poslání televize sloužit názorové pluralitě a demokratickým hodnotám usuzovat „pouze“ na základě kodexu a dostupné programové nabídky.

Pozn: Pokud není v textu uvedeno jinak, čerpal autor z oficiálních zdrojů na webech zmíněných institucí.

Logo: Milgreen Entertainment Wiki

Česko-Slovenské Novinářské ceny za humornou kresbu jsou tři roky

● Ivan Hanousek

Už tři jména obsahuje listina vítězů Novinářské ceny (NC) za kreslený vtíp, komiks a karikaturu; z toho dvě slovenská a jedno české: Miroslav Kemel. Znamená to, že v Česku máme jediného špičkového autora žánru novinový vtíp?

Původně jen na Slovensku udílená cena za tento výtvarný publicistický žánr se – od roku 2011 – jako jediná z dlouhé řady novinářských ocenění pro autory příspěvků v tištěných, rozhlasových a televizních (a už také tzv. „nových“) médiích uděluje jako společná pro ČR a SR. Evidentně z obavy pořadající Nadace OSF, že v ani jedné z obou zemí není zase tolik vtipných kreslířů, aby se v historicky krátké době nezačala jména vítězů opakovat. Zatím se to nestalo a tak laureáty jsou za rok 2010 **Miroslav Kemel**, za rok 2011 **Fedor Vico** a za rok 2012 **Danglár** (občanským jménem Jozef Gertli). Do Prahy se výstava kreseb publikovaných v minulém roce a oceněná porotou začátkem roku dostane až koncem roku 2013.

Loňská vernisáž kolekcí zaslaných prací byla obohacena veřejnou besedou předchozích vítězů Kemela a Vica, moderovanou zástupcem pořadatele. Na ní se mluvilo především o dost neradostné situaci v publikování tzv. kresleného humoru v periodickém tisku, odkud se zcela vytratily někdejší rubriky vtipů ze sobotních vydání deníků (třeba Kvítka ve Svobodném slově) a stránky humoru z týdeníků (vzpomeňme třeba Mladý svět). O absenci satirického nebo humoristického časopisu vyšší úrovně ani nemluvě – to je problém časopiseckého trhu společný Česku i Slovensku. A ze světa převzatý zvyk tzv. „redakčního“ (smluvního) kreslíře v denících (jediného aktuálního

glosátora především politických událostí) omezil už tak bídnou možnost uplatnění dalším karikaturistům. Zasvěcení se shodují v tom, že tato situace zamezuje vzniku celé nové generace – nemají-li kam posílat svá prvá díla, bez možnosti povzbuzení otištěním juvenilií v novinách, noví autoři se nenarodí. Přímo zoufalé pak je, když se uvolní v jednom z pěti pražských deníků prostor pro nového autora, redakce nového už nehledá (šetří na honorářích?). Takže po odešlém mistru žánru Vladimíru Jiránkovi (a před tím zesnulém Dušanu Pálkovi a z Deníků zmizelém Luboši Lichém) nyní zbývají „ve hře“ Vladimír Renčín (Právo), Mirek Kemel (MfDNES), Břeťa Kovařík (Sport) a dejme tomu Václav Teichmann s Jiřím Slívou (HN).

Právě Jiránkův odchod upozornil na nebezpečí ještě odjinud. Status NC nějak nepočítal s tím, že se někteří léta uznávaní karikaturisti možná nebudou „snižovat“ k účasti v takové soutěži. A co je horší – zřejmě nikoho ani nenapadlo, že by redakce novin, která se takovým autorem může jedinečně pyšnit, svého autora sama nepřihlásí... Když tohle došlo vedení stavovské organizace, vybrala Česká unie karikaturistů Jiránkovy kresby z Lidových novin a sama je přihlásila. Protože se mohou hodnotit jen díla z uplynulého roku, bylo to na poslední chvíli, neboť v závěru roku autor skonal a tak se leckomu zdálo, že by právě Jiránek neměl v seznamu laureátů tohoto žánru chybět. Avšak poněkud nešťastně složené jury jméno ani dílo českého prvního (a to historicky i co do kvality) editorial cartoonisty mnoho neřeklo. Naštěstí předchozí vítěz (ze Slovenska!) v jury s obtížemi prosadil, aby se Jiránkovi (1938) do-

stalo alespoň mimořádného ocenění, když se mezi trojici řádných nominantů vůbec nedostal. Ve čtyřčlenné jury zasedají dva hodnotitelé z obou států.

Těžko se to píše, ale obdobně to může dopadnout s druhou velkou osobností našeho kresleného humoru, kterou je Vladimír Renčín (1941), jehož práce se také před porotou soutěže neobjevují. Uvádím to i s vědomím, že to může být bráno jako navádění budoucí porotě. Ale také s obavami, že při takto laickém posuzování se klidně může přihodit, že ani další – ne-li poslední žijící a tvořící – legenda humorné výtvarné publicistiky posledních desetiletí může rovněž na seznamu oceněných chybět. Doplňme si, prosím: chybět bude nám a veřejnosti – sám Vladimír Renčín to lehce oželí.

Subjektivně vzato (ale s velkou mírou objektivně nabytých znalostí o tomto žánru, jak se mu věnuji půl století) nutno připustit, že autoři jako Kemel nebo Danglár jsou nejvíce na očích jako autoři prestižních seriálních deníků svých zemí. A určitě si své nominace na cenu zaslouhují. Mají však před sebou, doufám, dlouhé tvůrčí období. A věřím, že se jim během doby dostane řady dalších ocenění. Možná i je bude časem mrzet, že v té řadě hvězd karikatury nejsou společně s kolegy „zakladateli“ – určitě totiž nehrozí, že by se jednou chlubil tím, že je poroty kdysi třeba před Jiránkem upřednostnily.

Oceňování je vždy složité a nevděčné, zvláště tehdy, když jde o vtipy, a smysl pro humor.

Po více než dvou desítkách účastí v mezinárodních porotách světových soutěží to vím moc dobře. Vždyť ani tučet porotců v Istanbulu neodhalí všechny nepůvodní nápady anebo dokonce (nevědomé?) plagiáty, když se nám ve stovkách čtvrtek objeví na stolech. Chtít to tedy od čtveřice porotců, z nichž občas někdo ani nezná více než tři čtyři jména kreslířů z druhé země, je asi nemožné. Je ovšem otázka, zda původní záměr pořadatele skládat jury jen z teoretiků umění či žurnalistiky je správný. Byť se v posledním roce aspoň v malé míře osvědčila nominace předchozího laureáta Vica do poroty.

Kreslené vtipy, se svou silnou satirickou tradicí v obou našich zemích, dosud ve výsledcích NC až drtivě válcovaly jiné příbuzné žánry – těm v novinách kvete ještě méně pšenka než autorům cartoons. Mezi nominanty se zatím neobjevují autoři komiksů, byť slovenští Shoty či Danglár svým kreslířským stylem nejsou od žánru daleko. Blízko mají naopak k nejvyššímu ocenění nesporně autoři portrétních karikatur, zvláště jsou-li schopní svým „obětem“ přidat cosi vtipného navíc – rozumím tím nějaký výtvarný artefakt spojující je s aktuální udá-

Fedor Vico – důstojný vítěz NC 2011 u panelu s prezentací své tvorby. Autor z Prešova glósuje dlouhá léta neúnavně a zasvěceně události v tisku v obou státech.

lostí. Platí to třeba (z české strany) o Pavlu Reisenauerovi anebo Václavu Teichmannovi – ten dokonce za své dílo (*Steve Jobs*) přivezl vysoké ocenění i z prestižní *WorldPressCartoon* v portugalské Sintře (2008). Je jen otázkou času, kdy tito autoři více zaujmou i porotou NC.

Udělování NC je cenným počinem, za který mohou karikaturisté být pořadatelům především vděční. Není to tak dlouho, kdy jsme o nich jen snili. A ejhle!

Díky našemu kolegovi Janu Tomaschoffovi z Düsseldorfu, který už takové ocenění získal (v r. 2006 od Svazu novinářů obdržel Německou cenu za karikaturu), dokonce známe, jak se taková soutěž realizuje v zahraničí. Máme u ruky tlusté barevné katalogy, které se k výstavám nejlepších prací vydávají. Takže víme, že v SRN se tyto novinářské soutěže pro žánr karikatury konají dost logicky společně se soutěží pro novináře-fotoreportéry. Katalog z jedné strany nabízí oceněné a další vybrané snímky – a z druhé strany oceněné i další kreslené vtipy (pravda, těch je o něco méně).

Snaha pořadatelů z OSF o to, aby i novínová karikatura, jako plnohodnotný (dle něhoho dokonce vícehodnotný, protože lidskému oku nejmilejší) novinový žánr měla takové ocenění, je vítaná. Už proto, že by mohla nejen vydavatele tištěných periodik, ale i další média inspirovat, orientovat je v možnostech a přednostech, které editorial cartoons nabízejí – jen s nimi umět a chtít pracovat!

Poněkud nelogicky proto vyznívá naše zjištění, že brzy po získání Německé NC ztratil Jan Tomaschoff stálé místo pro svou kresbu v známém listu *Die Welt*. A jako přes kopírák se totéž přihodilo Fedoru Vicovi po udělení Česko-Slovenské Novinářské ceny za karikaturu 2011. Slovenské Hospodářské noviny – místo aby mu poděkovaly (a nabídly vyšší honorář?) – přestaly vzápětí jeho vtipy tisknout...

Autor je novinář, na FSVP UK promoval v r. 1969 prací *Výtvarná publicistika v českém tisku 1958–1968*.

Foto OSF, Jan Koutek

Vladimír Renčín – žijící legenda našeho kresleného humoru – se soutěže dosud nezúčastnil. V roce 2006 získal v pražském Mánesu nejvyšší ocenění České unie karikaturistů, výroční cenu Bílou opici.

Kreslíř Mediažurnálu – Václav Šípoš

Je možná tím nevytvárnějším, ale určitě neoriginálnějším ze členů České unie karikaturistů. Od roku 2000 je umělcem na volné noze a znají ho především na Ostravsku. S rodinou žije ve Studénce, ale jeho okruh působení je velký – krom ilustrací pro místní periodika (kupř. *Trubač*) se zabývá portrétováním „na živo“ na nejrůznějších kulturních a společenských akcích po celém území republiky, ale i mimo (v Polsku). Šípoš je rodák (1959) ze slovenské Handlové a vyučil se pekařem, posléze absolvoval SPŠ, obor propagačník výtvarník. Od roku 1982 vystavuje, samostatně od r. 1989, v poslední době hlavně portréty a akty. V současné době kreslí do televize pro nový kanál ČT :D. Pořad ostravského QQ Studia *Dráčky v hrnci* má vsuvku, kde má Šípoš volnou ruku, jak ztvárnit příslušné zájmovosti k tématu, a to zpravodajským způsobem – jenže štetky nebo perem. Nakladatelství Fraus vydalo učebnici *Literatura pro střední školy* s jeho ilustra-

ce – kupř. s Kafkou, Voskovcem a Werichem. Pro Mediažurnál nakreslil kvarteto televizních moderátorů a přidal také několik kreseb ze série *Sólokapr*. Ukázky pestré tvorby předvádí na webu www.tchechiche.cz/karikatura.

S pokusy o kreslený humor začínal už v „Dikobrazu“ koncem osmdesátých let minulého století, přispíval do časopisu *Žert* a kreslil pro *Listy moravskoslezské*. V silné konkurenci získal prestižní 1. cenu v mezinárodní soutěži autorů žánru „cartoons“ v rakouském Feldkirchu (2003), další ocenění posbíral v soutěžích na Slovensku. V současné době svůj smysl pro humor a výtvarnou nadsázku uplatňuje v periodickém tisku spíše prostřednictvím trefných ilustrací než v kreslených vtipcích. Jak říká, tak jen stěží dokáže dát dohromady aspoň pět svých kreseb, které by splňovaly základní podmínku soutěže o Česko-Slovenskou novinářskou cenu – totiž otištění v uplynulém roce.

(ih)

Foto archiv Václava Šípoše

Došlo po uzávěrce Ad: Náhrada škody pro SN ČR

Městský soud pro Prahu 1 v pondělí 2. září 2013 rozhodl ve prospěch žaloby, kterou se Syndikát novinářů ČR domáhá na státu náhrady za škodu, která novinářské organizaci vznikla v souvislosti s demolicí budov na nynější Vinohradské ulici, které novinářská organizace vlastnila a kde až do druhé poloviny šedesátých let

minulého století měla své sídlo. Rozsudek, který syndikátu přiznává náhradu škody, včetně úroků za dobu, kdy je spor veden, je významným úspěchem dlouholeté snahy syndikátu a jmenovitě kolegy Rudolfa Zemana, který se našemu sporu se státem od počátku soustavně věnoval. Zároveň je třeba připomenout, že rozsudek ještě není pravomocný

a že Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových se nejspíše pokusí vyčerpat všechny dosažitelné opravné prostředky, včetně odvolání k soudu vyššího stupně. Dosavadní průběh sporu však dává naději, že i v takovém případě Syndikát novinářů se svou žalobou uspěje.

red

Za Hanou Junovou

Je tolik věcí, které chceme říci někomu, když si ho vážíme! Často ale taková slova až příliš dlouho zvažujeme, odkládáme a nakonec... Nakonec je ani nestihneme vyřknout. Většina z nás si totiž myslí, že je pořád dost času na to, abychom se podělili o své pocity, věty povzbuzení, poděkování.

Paní Haně Junové jsem toho chtěla říci také mnohem více. Už se mi to nepodaří. Tato vždy usměvavá žena, která byla dlouholetým pilířem pražské kanceláře Syndikátu novinářů, totiž v neděli 21. července prohrála svůj dlouhý boj se zákeřnou nemocí. Bylo jí 64 let.

V syndikátním sekretariátu pracovala od roku 2001. Vždy měla dost času pro všechny, kteří její pomoc či radu potřebovali. Její trpěli-

vost neznala mezí a její ochota dalece překračovala pracovní povinnosti. Pro náš syndikát pracovala i přes vážnost svých zdravotních problémů a náročnost léčby až do roku 2011, tedy do okamžiku, kdy jí v tom ubývající síly zabránily.

Jsem si jistá, že jen málokteré společenství se může pochlubit existencí člověka, který pro něj opravdu žije a dýchá. Paní Hana Junová takovým člověkem skutečně byla. Právě proto nám bude tolik chybět, stejně jako bude chybět své rodině a svým blízkým. Milá paní Hano, díky za vše, co jste pro nás ve svém životě učinila. Bez Vás bude náš svět opět o něco chudší.

Ivana Šuláková

Jindra Suk zemřel aneb Několik vět o statečnosti

Nic z toho dobrého a krásného, co jsi učinil, se neztratí. Všechno zůstane. Těmito slovy se loučila rodina Sukových se svým otcem Jindřichem. Zemřel v pátek 24. května 2013 v Novém Boru, ve kterém se rozhodl žít ve svém devátém desetiletí. Miloval českolipskou krajinu a volil pro závěr svého života penzion, který mu poskytoval nezbytné pohodlí, lékařskou péči a společenství přátel spřízněných věkem a padesáti lety zápasu s totalitou.

Manželé Sukovi přišli do někdejší Československé tiskové kanceláře z Loun, městečka, které vnáší do života svých vnímavých občanů svou bohatou historií usilování o svobodu a spravedlnost. Ve svém společném pracovním působišti se brzy prosadili jako dvojice vzácného charakteru. Dovedli vytvářet kolegiální týmy spjaté obětavou prací a nezištným přátelstvím. Získali si svými vlastnostmi autoritu u naprosté většiny pracovníků Četky. Právem se brzy stali vedoucími redaktory. Věrka v socialistické oblasti zpravodajství ze zahraničí, Jindra v tzv. domácí redakci, která zajišťovala zpravodajství z celého tehdejšího Československa.

Charakterové vlastnosti manželů Sukových se zřetelně projevovaly zejména v dobách obtížných. Je to patrné i z této události. Ve středu 21. srpna 1968 se sešlo v odpoledních hodinách v ještě neobsazené ústřední budově vedení ČTK, tj. šéfredaktorů a ředitelů úseků. Řešila se mj. otázka, kdo povede Četku místo ústředního ředitele Sulka, který prosazoval vydání zvacího dopisu skupiny členů ÚV KSČ, opravňující agresí vojsk Varšavského

paktu. Ihned zazněla zcela jednotná odpověď všech účastníků porady: funkci ústředního ředitele by měl převzít Jindra Suk. Není nutné uvádět, že převzít odpovědnosti za celou Četku v podmínkách okupace přinášelo velká rizika. Jindra je znal, ale důraz kladl od první chvíle na pokračování svobodné, necenzurované činnosti ČTK. Vyzvali jsme všechny pracovníky agentury, aby nepřijímali žádné příkazy od Miroslava Sulka, vedením ČTK odvolaného ústředního ředitele. Zvací dopis nebyl z ČTK vyslán ani domácím, ani zahraničním sdělovacím prostředkům, ani jakýmkoliv jiným adresátům. Všechny redakce ČTK pokračovaly i po okupaci ústřední budovy zvláštním oddělem sovětské armády ve svobodné činnosti.

Zásadový postoj osvědčil Jindra Suk také v době pokusu Dr. Husáka získat novináře pro spolupráci s jeho normalizační politikou. Po svém zvolení do čela předsednictva ÚVKŠČ v dubnu 1969 dal Husák svolat poradu představitelů sdělovacích prostředků. Přednesl na tomto značně širokém shromáždění projev o situaci a vyzval přítomné, aby zaujali pozitivní vztah k novému vedení strany. Výslovně sliboval, že ti, kdo se k jeho politice přihlásí, zůstanou na svých vedoucích místech bez ohledu na jejich postoje v době vlády reformistů.

Byl jsem na poradě za vedení ČTK s Jindrou. Co budeme jako ČTK dělat? otázal jsem se po Husákově projevu. Odpověď byla okamžitá a jednoznačná: Kolaborovat s Husákem? Nikdy.

Kupodivu ještě několik měsíců mohlo pro-

tiokupační vedení Četku řídit. Sulek se pokoušel vrátit, ale nestalo se.

Čistky začaly až poté, co byl jmenován normalizačním ústředním ředitelem Otakar Svěřčina. Většina členů reformního vedení dostala výpověď po nástupu tohoto Biřákovy chráněnce. Spolu s nimi i Jindra Suk. Svobodná ČTK vysílala své zpravodajství v několika jazycích po celou dobu Pražského jara. Po okupaci ústřední budovy jsme vytvořili nová pracoviště, jež byla ve spojení se všemi světovými agenturami. Vybavení vysílačkami, monitory i tiskárnou jsme zajistili z tzv. strategických skladů ČTK. Svobodné působení ČTK v době Pražského jara je a bude vždy spjata se jménem Jindry Suka.

Vladimír Brabec

Autor je členem Klubu novinářů Pražského jara '68.

Karel Cudlín

Karel Cudlín (1960) je příkladem tvrdohlavého poutníka, pro něhož je cesta cílem. Fotografování se začal věnovat na pražském žižkovském gymnáziu s podporou strýce – amatérského fotografa. Poté studoval Střední školu sociálně-právní, jako fotoreportér pracoval v družstvu Fotografia a zároveň už vytvářel své první soubory (Maturanti aj.). Pokoušel se natříkrát o přijetí na FAMU, kterou pak absolvoval v roce 1987. Rok na to, po pražských výstavách v Lažanském paláci a zejména v tehdejší prestižní výstavní síni Fotochema, byl přijat jako fotoreportér do časopisu Mladý svět, později pracoval pro deníky Prostor a Lidové noviny a pro agenturu ČTA, v letech 1997–2002 byl jedním z oficiálních fotografů prezidenta Václava Havla. V posledních letech je na volné noze, spolupracuje s týdeníkem Respekt, časopisem Revolver Revue a řadou nakladatelství. Pro Cudlínovu tvorbu je charakteristická práce v cyklech, často dlouhodobých, například s romskou tematikou, soubory o utečencích, odchod sovětských vojsk z Československa, Praha, řada jeho dokumentů zachycuje nejrůznější země, dlouhodobě se věnuje zachycení života v Izraeli. Je patrně nejoceňovanějším fotografem soutěže Czech Press Photo, získal v ní celkem sedmnáct ocenění (např. pět prvních cen v jednotlivých kategoriích, cenu firmy Kodak a dvakrát grant primátora hl. m. Prahy). Vystavoval hojně doma i v zahraničí, zastoupen je ve sbírkách domácích i zahraničních muzeí. V roce 1994 vydalo jeho monografii nakladatelství Torst, v roce 1998 mu v nakladatelství Argo vyšla společná kniha s Jindřichem Marcem Izrael 50, v roce 2001 vydalo nakladatelství Torst jeho druhou monografii. K nim se přidaly publikace Národní divadlo (Gallery, 2005), Cestou na východ (2008 s texty Jáchyma Topola), Osmdesát sedm magických míst Sváté země (s Evou Cudlínovou, Academia, 2012), jeden z jeho nejpůsobivějších cyklů Stříbrný příliv z Domova sociální péče na pražském Hagiboru zachycuje kniha vydaná pražskou Židovskou obcí v roce 2010. Podílel se na knihách Zdeňka Lukeše o pražské architektuře a fotografiemi provázal řadu dalších knížek. Svoje portfolio představuje na stránkách www.cudlin.com.

red

Betlém, 2000.

Ukrajina – řeka Tisa, 2001.

Havel odchází, 2003.

Mongolsko, 2004.

Slévač – Blansko, 2003.

Slévárna Blansko – šatna, 2002.

Masopust v Kozlově, 2011.

Sametová revoluce – Praha, 1989.

Zahraníční dělníci – Praha, 1999.